

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
 4-heteses petit sor egyszer 30 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

Éjszakai petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és eszaki egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, március 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- A tengerészeti költségvetés.
- A Kölcsey-egyesület munkássága.
- Mit rendelhet a vezérigazgató?
- Önkéntesek bálja.
- Agyonlőtte a feleségét.
- Berlini színházak.
- Gyilkolt-e az Epuratin?
- Keresik a családfőt.
- Osztrák delegátusok a magyar ipar ellen.
- Tallózás a bál névsorban.

Harminc fa.

Arad, február 28

Farsang utóján, a féktelen, végső tobzódó vigasságok köddjén kivágtak harminc fát a Baross-parkban. Harminc életerős, javaid-jét élő fát, közvetlenül annak előtte, hogy új virágzásához szívták az életnedvet a földből. Mialatt a fűrészt riaszt, a fejsze kattogott törzsükön, bizonyára nyugtalan pihenése volt a sirban Kövér Gábornak. Az ő szeretete plántálta ezeket a fákat csemete-korukban ide s az a gondolat volt a támasztó cövekük, hogy a késő utókornak, a dédunokáknak és a szépunokáknak fog azok terebélye hűvöset és friss illatot adni. Gondolt volna valaha arra, hogy alig harminc év után maguk az emberek fogják ezeket a fákat kiirtani? Kövér Gábornak emlékkövet állított az utókor „az ezen park létesítése körül szerzett érdemeiül.” Pedig ez érdemeit az em-

lékkönnél talán sokkal jobban megbecsülte volna az, ha a fáit tiszteletben tartják, jobban kimélik. Ha élne, vajjon nem olyan gondolattal nézné-e ezt a fa-pusztítást, mint a hogy az apa a fiai elszakadását fájlatja?

Hát hiszen jó, a harminc fa pusztulásának komoly oka van. A hogy stilszerűen mondták: a kivágott harminc fa helyett a kultúra fáját ültetik, hogy az hatalmassá nőjön, az évszázadok során nyújtson Arad népének gyümölcsöket és virágokat: tudományt és szórakozást. Nem kell a harminc fát sajnálni, mikor azok árán Aradnak évtizedes vágya teljesül; olyan terv, a mely nemcsak a paloták számát szaporítja egygyel, de a hazafiság erekyeit, a képzőművészetnek, a tudománynak éveken át gyűjtött készleteit és a nagy könyvtárakat foglalja illendő keretbe, s teszi hozzáférhetőbbé Arad közönsége és a kegyeletnek az ország minden részéből jövő zárandokai számára.

Egész lélekkel örülünk a kulturpalota megszületésének s elismerjük, hogy a nagy várakozás alatt, amely az alapkőletételt évtizedeken át megelőzte, nagyobb árat se sajnáltunk volna érte. De a harminc fa mégis megérdemli, hogy elsirassák, — mindenek előtt azért, mert a kulturpalota építését még most se hagyja el a gondolat: a kulturpalota megvalósulhatott volna anélkül, hogy Arad kevés árnyékot nyújtó földjéből ezt a har-

minc fát kipusztítsák, hogy bennünket ettől okvetlenül megfosszanak.

Harminc fa... talán nevetségesnek tűnhetik föl, hogy egy város, amelynek a főszámvevő anyagi és erkölcsi javakból, utcaterületekből és fölbecsült jogokból tíz millió vagyont mutat ki, harminc rongyos fát elparentáljanak és sirassanak. Nem olyan nevetséges ez! Mert ez a harminc fa csak epizódja annak az élő fairtásnak, amelynek szenvedélye ebben a városban dühöngeni szokott. Talán az ösöktől maradt a fától, az erdőtől való isszonyodás. Igaz lenne az, hogy a régi Arad spisz-törvényhatóságának a kincstár szabad választást hagyott a csálai erdő, meg a sörház között és az öregek a sörházat választották? Ha csak monda is ez, — a mai emberek se tennének másként. A városliget egyik oldalán, a tó szegélyén gyönyörű öreg fasor vonult végig: egy nap kidöntötték, hogy csenevész tülevelüeket dugdossanak helyébe. Így tettek néhány utca fájával, hogy azokat kerekfejű, szabályos gömbakáccokkal cseréljék föl.

Pedig kevés helyünk van, a hová fát ültethetünk, kevesen vannak Kövér Gábor utódai, akik szeretettel gondoloznak a fákat, s ha néha föl is ébred a lelkiismeret, a mely a mult hibáit jóvá akarja tenni, hosszú időbe tart, a mig azok a fák megnőnek, árnyékot adóvá lesznek. Mindent az utókornak csinálunk: a vashidakat, az

Az első csárdás.

*

A negyvenes évek alatt azt a budapesti Hatvani- (ma Kossuth Lajos) utcai palotát, amely ma a Nemzeti Kaszinó tulajdona, Batthyány Lajos gróf lakta s e palotához igen sok emlék fűződik. Fényes táncvigmakokat, kedélyes estélyeket rendezett itt a főuri világ. Ez időben nemcsak az országnak, de az egész fővárosnak legelső embere a nagy Széchenyi István gróf volt, ki rendszerint nejevel együtt megjelent az e korban divatos kaszinó-bálokon. A magyar főuri világ és a vidéki nemesség legkitünőbbjei — mint Podmaniczky Frigyes naplójában olvasom — képezték a fényes és előkelő bál közönséget s az ember egy tündérpalotában képzelhette magát, midőn a ragyogó, nagy kristálycsillárokból százakként égő viaszgyertyákkal világított s dusan diszitett nagyterembe lépett. A kaszinóbálokon a főuri rendek festői szépségű férfi alakjai: Károlyi György gróf, Vay Miklós báró, Wenckheim Béla báró és fivére, Wenckheim László báró, Dessewffy Emil, Aurél és Marcell grófok, Teleki László gróf, Almásy Mór gróf, Nákó János gróf, Zsedényi Eduard, Eckstein Rudolf, Batthyány Károly gróf, Serényi László gróf, Eötvös József báró, Orczy István báró, Lónyay Menyhért, János és Albert, Trefort Agoston, Prónay István báró, Almásy Pál, ifj. Szilassy József, Szepessy báró, Balassa Antal báró, Gorove István stb. Amint látjuk, ez időben bálozott Magyarország előke-

lőségének crémeje s valamint a férfivilágnak Széchenyi István, egy a hölgyeknek Széchenyi István gróf neje volt a csillaga. A grófasszony e bálon a legdrágább csipkével gazdagon diszitett hófehér csipkeruhában és káprázatos fényű briliáns-ékszerrel jelent meg. Széchenyi grófnő Podmaniczky báró szerint — valóságos fejedelmi alak volt, kinek szép és nemes arcából a méltóság érzete mellett a legszelidebb és megnyerő szívesség és nyájasság sugárzott. A hölgyek gárdájából ott voltak e bálon: báró Orczy Györgyné, gyönyörű leányával, Elizzel (Esterházy Lászlóhoz ment férjhez), továbbá Sziszányi nővérek, Takácsy Helén, a szépségéről híres Fellner Adél barones, Rosthy nővérek (az idősebbet Eötvös József báró, az ifjabbat Trefort Agoston vette nőül), Földváry Etelka és Laura stb.

A bál gyönyörű volt, a hölgyek szépek és elegánsak, az ékszeres mesések. A francia négyest négy coloneban járták, de mindig annak a sornak volt sok nézője, melyben a Földváry-leányok álltak, mert e két hölgy kiváló táncosnő volt. Szünóra alatt a fáradt táncosok a melléktermekbe vonultak.

Széchenyi István gróf a középső nagy csillár alatt állt s egy vele ismerős ur mély bók mellett így szólott hozzá:

— Excellenz, még ilyen szép bálja nem volt a kaszinónak egy sem s az a francia négyes valóban szép tánc.

Széchenyi István erre így válaszolt:

— Valóban szép a bál is, a francia négyes

is, — s azután, mintegy az egész társasághoz intézetten, kissé emeltebb hangon ezt tette hozzá — hanem, uraim, különös dolog előttem, hogy itt szebbnél-szebb idegen táncokat táncolnak, de a legszebb táncot, a mi magyar táncunkat nem!

— Nincs a táncordnungban! — szólott egy erős hang a sokaságból.

— Éppen ez a hiba! — válaszolt a nagy magyar, arra fordulva, a hornan a hang jött — s én nem értem, miért ne lehetne itt a magyar táncot szintugy járnai, mint azokat a többieket?

Mint tehát látható, Széchenyi Istvánnak országos gondjai mellett ideje jutott arra — vagy talán vett időt arra — hogy még a bálteremben is magyarosítson mindent, mert ezzel is szolgálatot vélt tenni hazájának, melyet oly forrón szeretett. Széchenyi István tehát megindította a mozgalmat a magyar tánc érdekében, sőt e bálon a szünóra alatt így szólott környezetéhez:

— Ugyan uraim, nem ismernek valakit, az itt levő ifju urak közt, a ki a magyar táncot el tudná járnai!

— Orczy Pista — kiáltott fel valaki a tömegben. Széchenyi nem értette, hogy mit jelentsen ez, de megmagyarázták neki, hogy Orczy igen jó magyar táncos s nagyon szépen lejt a gyöngyösi kapáslegények táncát. (Ugy látszik tehát, hogy nem a régi magyar szóból, hanem az említett táncból ered a csárdás.)

uj állomást, az óvár-teret, az adósságot és — az árnyékot is. A mi parkirozásunk kellemes része már csak nekik jut, — ha ugyan a többi fát is utól nem éri a kultúrpalota harminc áldozatának sorsa.

Ere gondolunk most. A harminc kiterített fa mellett azokat féltjük, amelyek ma még virágoznak, ma még adnak egy-egy zöld foltot ennek a városnak fakóságába s a melyeknek újból nekieshet valamely új idea, városrendezési, vagy parkelhelyezési idea. Másutt a paloták számára üres telkeket, imponáló tereket terveznek, nálunk eleven fákat, hogy azokat a palota érdekében kihalassák. Hát az ilyen ötleteknek legyen vége. Áldás alapozza meg a kultúrpalotát a kiszemelt helyen, de az itt kidöntött harminc fa legyen az utolsó, amely fölött könnyelműen, ok nélkül és a közérdek ellenére ítéletet mondanak.

A tengerészeti költségvetés.

(A magyar delegáció plenáris ülése.)

Távirati tudósítás.

Arad, február 23

A magyar delegáció ma délelőtt fél 11 órakor teljes ülést tartott, melyen a tengerészeti költségvetés részletes tárgyalása volt napirenden. Az ülésen Zichy Ágost gróf elnökölt, előadó Rosenberg Gyula volt.

A költségvetés első fejezetének első címénél Rosenberg előadó a tengerészeti vezetőség figyelmébe ajánlotta, hogy Fiumében egy állomáshajó állíttassék fel.

Az ötödik pontnál Bakonyi Samu kifogásolta azt, hogy Pólában a tengerészeti költségvetés terhére alsófoku polgári iskolát állítanak fel. Elvi szempontból ellenzi, hogy osztrák földön magyar hozzájárulással állítanak fel iskolát. Ausztria a magyarság legkétségtelebbségét is támadja, tehát nem szűkkeblőség, hanem ezt a tételt nem szavazza meg.

Lucic korvettkapitány a tengerészeti vezetőség nevében kijelenti, hogy ebbe az iskolába, melynek költségei mindössze 7400 koronát tesznek ki, a tengerészeti alkalmazottak gyermekei

járnak, 223 magyar altiszt van a tengerésznél, ezeknek gyermekei is odajárnak. Más tanulókat csak kivételesen vesznek fel.

A delegáció a tételt változatlanul elfogadta.

(Batthyány indítványa.)

Következett a 312 milliós rendkívüli kiadás tétele, melynél a függetlenségi párt változatlanul akcióba lépett.

Gróf Batthyány Tivadar indítványt terjeszt be, hogy a delegáció mindaddig függessze fel ennek a tételnek tárgyalását és ne szavazza meg ezt a tételt, amíg nem ismeri az osztrák delegációnak a magyar szállítások ügyében hozandó végleges határozatát.

Az osztrák delegációban elhangzott támadások után — mondja Batthyány — nem szabad nekünk megszavazni ezt a tételt, a mi biztosan nem leszünk abban, hogy a magyar ipar megkapja a kvótaszerű részesedést.

Tallian Béla nem fogadja el Batthyány indítványát és azt indítványozza, hogy a delegáció csak tárgyalja ezt a tételt, mert a tengerészeti vezetőség kijelentései megnyugtathatják a magyar delegációt.

Bakonyi Samu Batthyányi indítványa mellett szólal fel.

Rosenberg Gyula ellenzi azt, mert ha a magyar delegáció meg is szavazza ezt a tételt, ez nem változtat a tengerészeti vezetőséggel kötött egyezmény sorsán. A magyar ipar megkapja a maga törvényes részét.

Gróf Batthyány Tivadar ismételve kéri indítványának elfogadását annál is inkább, mert ha egyszer a magyar delegáció megszavazta a költségvetést, akkor már kiadta kezéből a fegyvert, melylyel a magyar ipar részére biztosíthatja kvóta szerint a megrendelést.

Dániel Ernő ellenzi Batthyány indítványát. A Montecuccoli és a magyar kormány között kötött egyezés olyan erős, hogy azon az osztrák delegátusok támadása nem változtathat.

Szavazásra került volna a sor, de az ülés határozatképtelen volt s ezért az elnök felfüggesztette a tárgyalást. A munkapárti képviselők telefonáltak a kereskedelmi minisztériumba és onnan azt az értesítést kapták, hogy Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter is eljön az ülésre és felszólal.

Tíz pere múlva az elnök újból megnyitotta az ülést és elrendelte a szavazást Batthyány indítványa felett. Szünet közben megérkezett Hieronymi Károly is és majd néhány peremúlva Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök. A delegáció többsége az indítványt elvetette.

Következett a 312 milliós tétel részletes tárgyalása.

(Tengerészeti miniszterium.)

Heltai Ferenc szólalt fel először. Cáfolja az előadónak azt az állítását, a mely szerint, ha 1916-ban készen lesz is a négy Dreadnought, a tengerészeti kiadások nem fognak jelentősen emelkedni. A maga részéről pártolja a napisajtónak azt az indítványát, hogy külön tengerészeti miniszterium állíttassék fel. Ma a tengerészeti vezetőség ténykedése miatt a közös hadügyminiszter felelős, ez azonban csak formaszerinti felelősség, mert a hadügyminiszter nem is tud a tengerészeti ügyek részleteiről. A tengerészeti miniszterium felállításának alkotmányjogi akadályja nincs, mert az 1867. XII. t. c. 20. §-a nem is nevezi meg külön a létesítendő közös miniszteriumokat. Természetes, hogy ilyen miniszterium felállítása csak törvényhozási uton történhetik.

Chorin Ferenc szólal fel. Szerinte a tengerészeti miniszterium felállítása ellenkezik az 1867. évi XII. törvényekkel. A közös intézmények támogatása nem áll Magyarország érdekében. A tengerészeti beszerzések körül Magyarország még mindig öt millió károsodást szenved. Annál méltánytalanabb tehát az osztrák delegáció tegnapi támadása. A kereskedelmi miniszter megállapodása a tengerészeti vezetőséggel a részesedés dolgában, nem új dolog. Ezt a delegáció mindig követelte. Igaza volt Heltai Ferencnek, hogy a *Stabilimento Technico* következetesen elüti a magyar ipari vállalatokat a szállításoktól. Nekünk nem szabad egy jöttöt sem engednünk a jogainkból és meg kell védelmeznünk a létrejött megállapodást. A részesedést nemcsak a még építendő, de az építés alatt álló két hajó költségeiből is biztosítani kell. Hogy ez így lesz, ebben a reményben elfogadja a címet.

Batthyány Tivadar gróf tiltakozik a tengerészeti miniszterium felállításának még a gondolata ellen is. Határozati javaslatot ter-

— Ez kell nekem — szólalt fel a gróf élénken s megkérdezte ismerősét, hogy vajjon Orczy nem-e járna el egy rövid táncot?

Egy ifju mágnás, Orczy bizalmasa, beszaladt a társalgóba s a bárót pár pillanat múlva Széchenyi elé vezette. A gróf nyájas hangon szólt a fiatal báróhoz:

— Hallom, hogy uramócsém szépen táncolja a mi népünk táncát.

— En csak a gyöngyösi kapások táncát tudom — vágott közbe a báró.

— Eppen ezt óhajtom, — szólt a gróf derülten — vajjon nem lenne-e szives egy pár lejtéssel nekünk itt azt a táncot bemutatni?

— Igen szivesen, — felelt a báró, nem tudván, hogy mi akar ebből lenni — de hol a muzsika? — tette hozzá.

Tényleg furcsa helyzet előtt álltak. Táncos már volt, de muzsikust nem tudtak találni. Végre egy ötletes mágnásfiú szólt a zenekart vezető Morellihez, németül, hogy vajjon tudna magyar darabot játszani? Morelli igennel felelt, de hozzátette, hogy a hangjegyek a lakásán vannak. Miután azonban ő is a közelben lakott, elszaladt érte s nemsokára visszatért, magával hozván Bihari szép palotás magyarját, de erre csak úgy lehetett volna táncolni, ha egy jobb cigánybanda játszsza. Huzták, huzták a német zenészek, de Orczy báró hallván a se füle, se farka zenét, megmondta őszintén Széchenyinek, hogy erre bizony nem lehet táncolni.

A társaság már egész elszomorodott, hogy

nem látja a magyar táncot, mikor Kende Pista, a szatmármegyei hírneves alispán fia így kiáltott az emelvényre Morellihez:

— Kennen Sie Martinovics?

Morelli ezerszer bocsánatot kért és zavartan vallotta be, hogy nem tudja. De ugyanazon percben megszólalt Morelli másodhegedűse, egy fekete bajuszos és magyaros kinézetű fiatal ember.

— Instállom alássan, én tudom a Martinovics nótáját kóta nélkül is, ha méltóztatnék parancsolni, elhuzom.

— Bravó, helyes, jól van, hadd halljuk hát, — kiabáltak a gróf szándékát már sejtő ifjak.

A rögtönzött primhegedűs tényleg rázendített magyarosan, Orczy báró pedig, Széchenyi biztatására, kiállt a terem közepére és belekezdett a falusi legények táncába. A táncokör szélein körüllejtve és bokázva, elegánsan mutatva be a későbbi csárdást. Orczy báró nagyon csinos, magyaros természetű, kedves, nyájas arcú alak volt, — 1848-ban esett el a ráéok elleni hadjárat alkalmával — mozdulatai könnyedék, táncja kellemes, de nem tulpajkos. Táncá végeztével a közönség zajos tapsban tört ki, Széchenyi István pedig, aki szóltalanul, de nagy gyönyörűséggel szemlélte a táncot, megkérte a bárót, hogy most már egy hölgy oldalán mutatassa be a szép magyar táncot.

Orczy báró készséggel ment be a társalgóba, honnan kihozta gyönyörű unokahugát, Orczy Elize bárókisasszonyt s előbb karsu de-

rekán átölelve, jobbra-balra többször megforgatta, vele helyben állva bokázott, majd pedig külön-külön egymással szemben járták a szép páros táncot. Mikor a táncnak vége lett, Széchenyi gróf megköszönte az ifju bárónak a sziveségét s vele kezét szoritva, így szólt: „Ez az én táncom!” Aztán a közönséghez fordulva, kérdezte: „És hát miért ne lehetne ezt a táncot itt is és mindenütt táncolni?” Még az estén meghagyták Morellinek, hogy a Martinovics nótáját és más, a magyar táncokhoz alkalmas darabokat tanuljanak be.

A következő bálon, Kende Pista buzgalma folytán, már nyolc pár lejtette e táncot, a harmadik bálon már husz párnál több állott ki. A társaság még egy negyedik bálát is rendezett de már e mulatságon a táncrendbe be volt állítva e tánc Csárdás név alatt. Ekkor már alig fértek el a párok s az ifjuság nem is érte be ezzel az egygyel, hanem egy német táncot kihagytak s helyette a második csárdást járták. A csárdás az 1844-iki országgyűlés alatt, majd az 1845-iki pesti farsang alkalmával teljes diadalt aratott. 1847-ben Pozsonyban is bemutatott Ferdinánd királynak egy udvari bál alkalmával a csárdást.

A mint tehát a fentiekből látjuk, Széchenyi István grófnak köszönhetjük, hogy a csárdást ismerjük, sajnos azonban, a mai fiatalság ma inkább hódol az idegen táncoknak, mint a csárdásnak.

jezt elő, mely szerint a delegáció az ipari részesedés dolgában létrejött megállapodást tudomásul veszi és kimondja, hogy annak változtatlan fenntartásához ragaszkodik.

(A kereskedelmi miniszter az osztrák delegátusok ellen.)

Ezután Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter állott fel szólásra. Ama véleményét fejezi ki, hogy a kvóta arányában való részesedés az ipari megrendelések terén nem lehet vitás a magyar és az osztrák delegáció között. Ezt az arányt eddig csak a hadsereg részére való szállítások tekintetében tudtuk érvényesíteni, a haditengerészet terén azonban nem, mert nem voltak oly gyáraink, melyek a megrendelést ellátni tudták volna. A magyar kormány ezért gondoskodott arról, hogy Fiumében is lehessen hajókat építeni és ezzel a valóságban is biztosítsa a részesedés lehetőségét a magyar iparnak. Hangoztatja, hogy ebben a dologban a haditengerészet vezetősége részéről a legösszintébb tárgyilagossággal, sőt jóindulattal találkozott. Az osztrák delegáció tegnapi határozata a tengerészeti vezetőséggel kötött megállapodást nem változtathatja meg, ettől a magyar kormány nem is fog eltérni. Erre különben a delegáció régebbi határozatai is kötelezik. Harmadik faktornak ebbe a dologba nincsen beleszólása. Kéri Batthyányi határozati javaslatának mellőzését.

Sághy Gyula csatlakozik Batthyány felfogásához. Az osztrák delegáció tulkapásával szemben a legnagyobb egyértelműséggel és erővel kell sikra szállni. Ugyanezt a felfogást vallja Bakonyi Samu is. Batthyány Tivadar grófot kielégíti a kereskedelmi miniszter nyilatkozata. Erre való tekintettel visszavonja határozati javaslatát.

Lucie Károly sorhajóhadnagy mondott ezután köszönetet azokért az elismerő szavakért, amelyekkel a delegáció tagjai a haditengerészet vezetőséget illették.

A 312 millió hitelre vonatkozó előterjesztést ezután általánosságban elfogadták. A részletekben történt elfogadás után Rosenberg Gyula előadó indítványára a delegáció a haditengerészet vezetősége iránti bizalmának adott kifejezést.

Az ülés két óraker végződött.

SPORT

+ A szombati sport-ünnepély nem 4 óraker, hanem fél 4 óraker veszi kezdetét, a mit az Aradi Athletikai Klub vezetősége ezúton hoz az érdeklődő közönség tudomására.

+ Vaddisznó vadászat. Potocky grófnő guraonci erdőrengetegekben négy napra terjedő vaddisznó vadászatot rendezett Hardich Ernő uradalmi igazgató. Hivatalosak voltak: Mokry Jenő, Thomka Zoltán huszárszázadosok, Vadas Jenő huszárfőhadnagy, Jegessy Károly dr. városi alügyész, Szacsavay Zsigmond, Bódy Bódog, Borovszky Pál főmérnök és Óky Ferenc uradalmi intéző. Az erdőséget még mindig több, mint félméter magasságu hórteleg borította és már az első hajtásban 5 darab vaddisznót nyomoztak ki, a melyeket a házigazda a hajtók között a nyomokon követve vert fel és terelt a vadászvonal felé. A házigazda azon igyekezett, hogy vendégei kapják a disznókat lövésre és ez sikerült is. Az egész konda Mokry százados előtt vonult el, aki támadást intézett ellenük. Kettőt leterített, egyet mögsebzett, a megmaradt két darab közül Thomka százados keresztül lőtte az egyiket, míg az utolsó darabot Borovszky hozta terítékre. A következő napokon szintén igen szépen sikerültek a hajtások. Egy hatalmas vadkant négy vadász is meglövöldözött; egyik a sörtéjét lőtte ki a hátán, másik a hátulsó lábát, a harmadik az első lábát lőtte meg és az így két lábon futó disznót Szacsavay utólérván, szíven lőtte. Kedvező

időjárás a házigazda rendkívüli szívólyessége és figyelme mellett a legjobb hangulatban folyt le a vadászat, amelyre a résztvevők még sokáig vissza fognak emlékezni.

A Kőlcsey-egyesület munkássága.

— Ásatások Pécskán. — A Mikszáth pályadíjak. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad február 28.

A Kőlcsey egyesület választmányának kedden délután a városházán Varjassy Árpád elnöke alatt népes gyűlése volt, melyen beszámoltak a vezetők az 1910. évben végzett munka fő részeiről és megbeszéltek a tervezetet a Kőlcsey-egyesület 1911-iki munkájára. A beszámolót és a költségvetést március 6-ikán a közgyűlés elé fogják terjeszteni. A Fischer Antal, Maresch Gyula és Kneffel Lajos által hitelesített zárószámadások szerint a Kőlcsey-egyesület bevétele 1910-ben 22409-63 korona volt, kiadásai 1912-52 koronával kevesebb. Ebben az összegben szerepel a 10000 korona is, melyet a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége évenként a Közművelődési Ház építési alapjára küld. 1910-ben az ötödik részletet kapta a Kőlcsey-egyesület az ő kezelésében lévő építési részhez, mely a kamatokkal együtt már 55801-42 korona. Egyéb tőkéivel együtt a minden irányban gyarapodó egyesületnek vagyontőkéje 79523-57 korona. Nagy örömmel fogadta a választmány a főfelügyelőségnek tegnap érkezett hivatalos értesítését, hogy a Közművelődési Ház belső berendezésére 1912-ben 25000 korona megadását fogja javasolni a vallás- és közoktatásügyi miniszternek. A Kőlcsey-egyesület 1910. novemberben tett ily irányú fölterjesztést a Főfelügyelőségnek, ahol Urbán Iván főispán is határozatosan támogatta a Közművelődési Ház gyűjteményeinek jó elhelyezése miatt nagyfontosságú kérelmet. Elvben azt is elhatározta a Főfelügyelőség, hogy három évi költségvetésébe beosztva a Néprajzi Múzeum teljes kifejlesztésére összesen 10000 koronát fog folyósítani a Kőlcsey-egyesületnek.

(A pécskai ásatások.)

A Kőlcsey-egyesület széles körű munkásságában igen jelentékeny fontosságu volt 1910-ben az ásatás, melyet a pécskai Nagysáncon végeztetett, hogy folytassa azt a gazdag eredményű munkát, melyet Dömötör László halála szakított meg egy időre. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége a Kőlcsey-egyesület kérésére a költségeken kívül Roska Márton dr. kolozsvári egyetemi tanárségét küldte, aki Juhász Ferenc egyesületi tisztviselővel augusztusban 10 napon át nagy eredménnyel dolgozott Pécskán. A leleteket tudományosan feldolgozva, fényképekkel és átnetszeti térképekkel a tavasszal küldi csak el Posta Béla dr. egyetemi tanár jóváhagyásával Roska dr. A mai választmányi gyűlésre azonban már is elküldte a következő figyelemreméltó jelentést:

Aradvármegyében a pécska-szemlakai határban levő Nagysáncon 1910. augusztus elején megkezdett régészeti ásatásokat a Magyar Földrajzi Társaság Alföldi Bizottságának égisze alatt vezette az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiségtára.

Az ásatásoknak kettős célja volt. Bevezetni a további kutatás vezetése céljából Juhász Ferencet az ásatás mikéntjébe és hitelesíteni a Dömötör-féle anyagot.

A 10 napig tartó ásatások rendjén egy 7 m. hosszú, 3 m. széles fogást dolgoztak ki. Az eredmények: leletek és régészeti jelenségek, (lakáshelyek, tüzhelyek, putrilakások, cölöp- és karóhelyek.) melyeket vízszintes térképeken örökített meg.

A leletek tekintélyes részét keramikai holmik teszik. Szép számmal vannak képviselve a csont, kő, bronztárgyak, a kő és agyagöntő minták. Volt egy arany gomb is. Ezek a leletek nemcsak elsőrangú kiállítási darabok, hanem tudományos szem-

pontból is fölülte fontosak s biztos alapul szolgálnak a Dömötör-féle anyag hitelesítésére.

Tekintettel azonban arra, hogy csak egy 7 m. hosszú és 3 m. széles fogást dolgoztak ki, a múzeumnak elsőrangú kötelessége folytatni a munkát. Ez a kötelesség egyebekben kívül a Dömötör-féle anyag tudományos fontosságán és az 1910. évi ásatás eredményein sarkallik. Pénzt, kitartást, önfeláldozást kíván ez. Az elsőről az egyesület gondoskodik még, de ha az Alföldi Bizottság nem lesz megkötve a perjamosi ásatással, az Egyesület kérje a Bizottság anyagi támogatását is. A Főfelügyelőség sem zárkozhatik el a hathatósabb támogatás elől.

Hogy az egyesület a Nagysáncon való nyugodt munkát biztosítsa, egy darabot bérelt Hay János tulajdonostól. Ez a bérllet állandó kiadási tétele lesz az aradi múzeum költségvetésében, míg a Nagysáncon ki nem aknázzák.

A telekről 16 kulturacsoprotot adnak. Ennek a telepnek az élete sokkal hosszabb tehát, mint a perjamosi és így ez a körülmény is föléje emeli tudományos szempontból a perjamosinak. Attekintőbb képet nyújt a magyarországi bronzkor első periódusának kulturájáról. A Nagysáncon kulturája is hazai bronzkorunk első periódusába esik, akár csak a perjamosi Sánchalomé.

Most folyik az anyag tudományos feldolgozása, preparálása, fényképezése, leltározása. Mihelyt evvel készen van az ásatások vezetője, a leletek az összes rajzokkal, szelvénykönyvvel, ásatási leltárral együtt haza, Aradra kerülnek.

Évenként minimum 600 koronát kell a pécskai-szemlakai ásatásokra szánni. A múzeum, ha csak különösebb eset nem fordul elő, először a Nagysánconál készül el s csak azután fog újabb területek kiaknázásához.

A múzeum egy félévén belől feltétlenül megkapja az ásatások vezetőjétől a tőle kiasott anyag tudományos leírását.

A választmány örömmel hallgatta Roska Márton dr. jelentését és elhatározta, hogy 1911-re is kér a Főfelügyelőségtől segítséget a pécskai ásatások folytatására.

(A Mikszáth pályadíjak.)

A Kőlcsey-egyesület irodalmi Mikszáth-díjért három aradi író pályázott. A választmány Varjassy Árpád, Krenner Miklós dr., Faragó Rezső, Pogonyi Nándor és Szöllősy Istvánból álló bizottsággal bíraltatta meg a munkákat. A bírálók egyhangú jelentését Krenner Miklós dr. adta elő.

— A mérlegelés szempontja — mondottai a jelentéstevő — a díj rendeltetése volt: vidéki rók támogatása kötetük kiadhatóságában, tehát annak megállapítása, van-e a versenyző irodalmi termékek közt olyan, mely Mikszáth nevének és díjének palladiuma alatt érdemesen gazdagítaná a vidéki irodalmat. A szokásos vidéki nagyratartás és lebíralás között a középutra igyekeztünk és úgy találtuk, hogy a pályázat — sajnos — meddő. A három pályázó között Obláth Mariska a leg-erősebb. Forrongása, keresése még nem ért véget. Még nem ismeri magát, határait, még nem fonta ki a lelkére szakadt idegen benyomásokból a magáét. Inkább visszhang, mint kiáltás. Inkább lírizmus, mint komponálás. A hő, mely tollát melegíti, kívülről jön, nem a mélyből. Általán több az akarása bizása, mint a bázisa. Nyelvezetén sokszor izléstelen seplők viritanak és olykor bosszantó fintorokat csap előttünk. De meglep néha egy kitünő tárggyal, egy benső hanggal. Van a különködés közt elfogadható is, modernségben olykor tudatos és jó. Stílusában is a három versenyző között a legtöbb készséget, keresést, igyekezetet mutatja. Amint előttünk áll a többivel együtt, a nyugtalanság, az ígérlet, a képesség legtöbb jelét hordozza magán. Nagy önfegyelmzésre, mélyülésre, önállásra, izlésre, hidegülésre szorul, de máris megérdemel tőlünk egy biztató tekintetet.

A bírálók egyhangulag azt indítványozták a választmánynak, hogy a Mikszáth-díjat ezúttal ne adja ki, Obláth Mariskát dicsérettel emelje ki versenytársai közül, a kitűzött összegből pedig egy Mikszáth nevérol nevezett népkönyvtár alapját vesse meg.

A választmány elfogadta a bírálók javaslatát és elhatározta, hogy a vasuton tul erős fejlődésnek induló városrész művelődésének támogatására a Gizella-utcai állami iskolában

létesíti a Mikszáth-könyvtárt, melynek kezelését az iskola igazgató-tanítója készségesen elvállalta. A Mikszáth-könyvtár lesz az első az aradvárosi és megyei könyvtárak közül, melyeket a Kőlcsey-egyesület a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának támogatása nélkül létesít a közművelődés decentralizációjának szolgálatára.

A Kőlcsey-egyesület ezután megállapította 1911-re költségvetését és március 6-iki közgyűlésének tárgysorozatát.

Az indítványok sorában Varjassy Árpád szép szavakkal méltatta ama közművelődési munkát, melyet Csernovits Diodor dr. jószágigazgató a kincstári telepeken végzett, melegen emlékszik meg arról, hogy az Erekllyemúzeumot többször értékesen gazdagította és felhatalmazást kért, hogy a közgyűlésnek ajánlja Csernovits Diodort a Kőlcsey-egyesület tiszteletbeli tagjának. Varjassy indítványát nagy lelkesedéssel elfogadták.

Osztrák delegátusok a magyar ipar ellen.

— Montecuccoli gróf lemond. —

Távirati tudósítás.

Arad, február 28

A politikai élet legérdekesebb eseménye, amely úgy a delegációkban mint az osztrák és magyar sajtóban nagyobb emóciót keltett, az osztrák delegátusoknak a magyar ipar elleni támadása. A keresztény-szociálista delegátusok tulzottnak találják a magyar iparnak a tengerészeti költségvetés effektuálásában való részesedését s még inkább zokon veszik a tengerészeti parancsnokság állásfoglalását. A keresztényszociálisták éppen ezért most tüzzel-vassal dolgoznak Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok megbuktatásán.

Mai politikai távirataink a következők:

Osztrák keresztényszociálisták Burián báró ellen

Az osztrák delegáció ma délelőtt féltizenegy órakor teljes ülést tartott. Az ülésen először a bosnyák költségvetést tárgyalták és a tengerészeti szállítások dolga valószínűleg csak késő délután kerül napirendre.

Az első szóнок Chiari delegátus, aki a költségvetés egyes tételeit kifogásolja. Ezután Kramarz monlott hosszabb beszédet. Foglalkozott a fiumei és a horvát kérdéssel. Annak idején Supilo támadta őt, de az események neki adtak igazat. Kramarz után Gessmann van szólásra feliratkozva.

Gessmann felszólalása nagy feltűnést keltett. A keresztény szociálista pártvezér és volt miniszter vehemens támadást intézett Burián báró közös pénzügyminiszter ellen. Gessmann pártjának tapsai között felhívta az osztrák delegációt, hogy Burián bárónak a magyarok iránt kedvező politikáját gyanakodó figyelemmel kísérje és legyen résen az osztrák delegáció Ausztria jogának védelmében.

Az ülés folytatását ezután délutánra halasztották.

Delegátusok offerje.

Budapestről jelentik: Az osztrák delegáció mai ülésén Trezich delegátus szenvedelmes hangú beszédben támadt rá Kramarz cseh képviselőre. Oly sértéseket vágott kollegája fejébe, hogy Kramarz nem is válaszolt, hanem rögtön segédekkel küldött Trezichhez, aki szintén megnevezte segédeit. A két fél megbízottai délután hatkor ültek össze tanácskozásra.

Montecuccoli lemondása.

Bécsből jelentik: Az osztrák keresztényszociálisták támadásának eredménye az, hogy Montecuccoli Rudolf gróf tengerészeti parancs-

nok a legközelebbi napokban lemond. Legközelebb külön kihallgatáson fog megjelenni önfelvétele előtt és rendelkezésére fogja bocsátani állását. A király azonban nem fogja elfogadni a tengerészeti parancsnok lemondását.

Berlini színházak.

— Saját levelezőnkől. —

Régen nem volt Berlin színházi szezonja olyan gyöngye, olyan közepes, mint az idén. Mintha kimerült volna minden tehetség, mintha egy esemény olyannyira igénybe vett volna minden erőt, hogy más kiváló nem tudott létrejönni, más nem tudott oly sikert aratni, melyről beszélni, vagy írni is érdemes volna.

Sophokles feltámadt újra; bevonult a cirkusz porondjára, hogy megreszkessen a huszadik század embere a mindenekfelet. uralkodó Sorstól. Oedipus király rettenetes végzete ragadja magával a nézőt, két órán át ül mozdulatlanul az ezernyi tömeg dermesztő csendben, melybe fájdalmasan sir bele a szerencsétlen király hangja. Thebában képzeljük magunkat a királyi kastély előtt, ott hullámszik előttünk Oedipus népe, képzeletünk visszaszáll az elmúlt időkbe és nem látunk színészt, nem látunk cirkuszt, hanem látjuk lefolyni szeink előtt a rettenetes tragédiát. Borzongva állunk helyünkön, félve a Végzetet, melyet elkerülni földi halandónak nem lehet. És kigyulladnak egyszerre a villanylámpák, kizökkenünk a hangulatból, hogy tapsoljunk, tapsoljunk, míg meg nem jelenik egy igénytelen, alacsony emberke, Reinhardt. Reinhardt, aki ma fogalom, akit ma utánozni akar minden színházigazgató, akit egész Európa ismer. Zseniális ember, rendező és az üzlethez is ért. Érzi, hogy most van diadalainak tetőpontján, hogy ki kell használnia a fényes sikert és világhírt, mert ki tudja mi lesz ezután.

Ott van mindenütt. Berlinben játszatja Oedipust a cirkuszban és vezeti két színházat, a Deutsches Theater-t és a Kammerspielét, Londonban társulata egy része Sumurunt játsza, Dresdenben pedig rendezi a Rózsagavallért. Veszekednek érte, minden író vele akarja rendeztetni darabját, Oedipust minden nagy város közönsége látni akarja és Reinhardt kielégít mindenkit, Reinhardt mindenre válialkozik. A lapok tele vannak az ő nevével, minden kabaréban kuplét énekelnek róla s a Simplicissimus szerint szerződtették a portugal forradalomhoz rendezőnek, tekintve, hogy oly jól ért a tömegek mozgatásához és a hatásos felvonulásokhoz.

Oedipus a szezon elején, óriási siker — s ezzel kimerült, kiadta legjobb erejét. Most akármit adnak színházában, nem tud valami különösebb hatást elérni, hacsak a bukás terén nem.

A berlini csendes, hideg közönség, mely keveset tapsol és nehezen lelkesedik, kapukülsőkkel fűtyülte ki Wielandot és úgy megbuktatta a „Schatz“ című darabot, hogy a harmadik kitűzött előadást jobbnak látták meg sem tartani. Premier premier után és csak közepes siker; Oepius megboszulta magát, a közönség valami fenségeset és újat látott, most mindig az kellene neki, minden új darabbal új szenzációt szeretne és ha nem kap, azt mondja, hogy Reinhardt kimerült, kifogyott az ötletekből.

A tömegnek mindig új izgalom kell, mindig új szer, mely megrezegtesse kissé a sok élvezettől már petyhüdt idegszálaikat.

És ha már ezt nem tudja kapni, akkor legjobb, legnevesebb íróitól szeretne valami újat hallani. A Gerhart Hauptmann premier egyike a legnagyobb berlini színházi eseményeknek, a Lessing Theater, a Deutsches Theaterrel egyedüli egyenrangú drámai színház, ilyenkor „Tut Berlinit“ falai között látja. Felesigázott várakozás, nagy igények előzték meg a „Die Ratten“-t és a

siker mérsékelt. Pedig igazán elsőranguan játszanak, a darab is érdekes, berlini munkásemberek életéből vett történet.

A közönségnek talán jobb is a félsiker, mert így változatos műsort kap s alkalmat van különféle zsánerű dolgokat látni. Szinre kerül Schnitzler Arthur tíz év előtt irt bájos kis „Anatol“ ciklusából öt darab, felvonulnak Ibsen komor hősnői, ma a berlini munkásnegyed alakjai mozognak a színpadon s holnap Norvégia ködös hangulata tölti be a színházat.

De a közönség megint valami újat akar, saját íróit már nagyon is ismeri, olyant szeretne látni, mely elüt a sablontól, mely fel tudja kelteni ismét érdeklődését — és bevonulnak a magyar írók Berlin színpadjaira.

Még csak második éve, hogy magyar darabot játszanak Berlinben s szinte már elképzelhetetlen a színházi szezon magyar premier nélkül. Az ősz elején adták a Taifunt kétszázadszor s most Molnár Ferenc ragyogó szelleme gyönyörködteti a németeket és viszi a Kleines Theaterben a Leibgardistot a jubileumok felé.

Intim kis színház a Kleines Theater, nem nagyobb talán, mint Nagy Endre kabaréja és éppen ezért érvényesül a darab minden finomsága, bája. A kritikák elég elismerően fogadták a darabot az egy Vossische Zeitungot kivéve, mely nagyon sok rosszakarattal bírálta. A többiek is többé-kevésbé még mindig exotikusnak tartják a magyar szerzőket, idegennek a szellemüket, folytán, mert idegen, mert messziről de éppen ez az, ami megkapja és elragadja őket és a különleges, a szokatlan szerzi meg a darab sikerét. Behódolnak a magyar szellemnek, örömmel élvezik, de nem akarják elismerni az abszolút kiválóságát. Azt írják, hogy éheztek a darabot, de maguk azt hiszik, hogy inkább a különlegessége amint, — ezt írja az egyik kritikus — a frankfurti kolbászt Páris legelőkelőbb csemegé üzleteiben látni lehet, mint kiválóan finom dolgot, delikateszt.

És a csemegét szereti a közönség, a színház estéről estére megtelik és mindenkinek tetszik a darab, mindenki mulat Molnár elmés mondásain, szellemes oforizmáin.

Előadás után megállottam a foyéban, hallgattam mit beszélnek a németek és csak dicséret és elismerő nyilatkozatokat hallottam.

A Testőr-Leibgardistnak tehát sikere volt Berlinben, dacára a színészek közepes játékának. Éppen a főszereplők nyújtották a leggyöngébbet, a színész Abel és a színésznő Clair Wallentin, — aki — és hiába ez is vonzza a közönséget — a hamis kártyázásért letartóztatott gróf Metternichnek a felesége. Kitűnőek voltak ellenben a kritikus és a mama megszemélyesítői. Sokat ártott a második, a páholy háttérében játszódó felvonásnak az, hogy tulerősen énekeltek a színpalak mögött a Bohémeket — a Pillangó kisasszonyt nem engedte át a királyi Opera igazgatósága — ami a közönség figyelmét elvonta és megzavarta a felvonás finom párbeszédeit. A Berliner Theater előre megvette Lengyel Menyhértnek Budapesten most színre kerülő darabját „A Prófétát“, Reinhardt a jövő szezonban előadja Molnár Liliomát; az utat tehát megtörték, a kezdet nehézségein nemsokára túl leszünk és néhány év múlva nem lesz esemény, ha külföldön magyar darab kerül színre.

Holländer Sándor.

Az ARADI KOZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás) — — — — —	151
Kiadóhivatali és hirdetésosztály — — —	151
Nyomda — — — — —	151

Önkéntesek bálja

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

A legteljesebb siker jegyében zajlott le ma este az önkéntesek bálja a Fehér Kereszt nagytermében. A bál megkezdése előtt jóval kocsik után robogott, s a hatalmas bálterem hamarosan szorongásig megtelt előkelő bálipublikummal. Ragyogó látványt nyújtott a sok-sok különböző csillogó egyenruha, a sok szép asszonynak, leányoknak pompás bálitoelettje, amelyeknek színpompájával, ragyogásával megkapó ellentétet mutattak a civil férfiak egyszerű, fekete frakkjai.

Fehérvállszallagos önkéntesek fogadták a publikumot, s vezették be a fényesen kivilágított bálterembe, amelyben már a bál megkezdése előtt hatalmas tömeg hullámozott, a csillárok fényugarai játszó csapongással siklottak át a sok fényes egyenruhán, az arany-sujtasokon, a nők ragyogó toalettjein, sugárzó hajékjain, diadémjein.

Fél tizkor érkezett meg bélafalvi Fekete Miklós vezérőrnagy nejével, akiket az önkénteskar s Herbay főhadnagy fogadtak. A tábornoknét a terembe Erhardt István önkéntes vezette be. A belépéskor a karzaton elhelyezett katonazenekar Zollner Sándor karmester vezetésével a tábornokot és nejét zeneszóval üdvözölte.

Nemsokkal ezután felcsendültek a Cigányszerelem keringőjének akkordjai, amelyet a katonazenekar játszott, s elkezdődött a tánc, ha ugyan lehetséges táncról beszélni. A terem zsufova volt teljességgel, s csak egy vékonyka sáv maradt szabadon a tánc hódolóinak. Amikor a katonazenekar befejezte a muzsikát, rázendített Gyurkovics András cigánybandája, szintén egy keringőre, Andrassy Tivadar grófné keringője. És szót a muzsika, így felváltva és folyt a tánc folyvást, szakadatlanul reggelig.

A bálon a következő katonai előkelőségek jelentek meg:

Bélafalvi Fekete Miklós vezérőrnagy, Worafka Tivadar huszárezredes, Hauszer Henrik honvédőrnagy, Boeriu alezredes, Hauslich Dávid őrnagy, Lattka tüzérőrnagy, Bajas János őrnagy, Capdebó Géza nyug. vezérőrnagy stb.

A megjelent hölgyek névsorát a rendezőség a következőképen állította össze:

Urasszonyok: Bélafalvi Fekete Miklósné, Worafka Tivadarné, Barbini Sándorné, Zachariás Aladárné, Wittauschek Lajosné, báró Dittfurt Nándorné, Boros Vidáné, Kotz főhadnagyné, Stankovits Miklósné, Vajmányi Imréné, Doroghy Lajosné, Nagy Lajosné, Hendl Jánosné, Schwellengraber Istvánné, Markovits Ferencné (Kurtics), Zalay Ernőné, (Csermő), Krebsz Józsefné, Maione Vincéné, Csalogovits Nándorné, özv. Wein Pálné, Hartmann Béláné, Szűts Vilmosné, Fülöp Endréné, Mencer Jakabné, Főlla Józsefné, Tschenska Agostonné, Mátyás Sándorné, László Mózesné, Dr. Moga Györgyné, Szalay Zsigmondné, Gencsy Kálmánné, Popper Károlyné, Waszits Györgyné, Steinitzer Józsefné, Alfrandai Jakabné, Vértes Henrikné, Lengyel Manóné, Bittó Józsefné, Najmányi Béláné, Kron Lipótné, Sándor Jakabné, Steinberger Ignácné, Szathmáry Istvánné, Winkler Rudolfné, Zaránd Emilné, özv. Bródy Józsefné, Kaufmann Károlyné (Gyorok), Frick Józsefné, Werner Károlyné, Hacker Mórné, Nagy Jánosné, Poppé Albertné, Bogdány Minálné, Pick Ernőné, özv. Wally Istvánné, Benda Jánosné, Keveresán Jánosné, Urbányi Béláné, Jánossy Győzőné, Oggolden Jánosné, Hajdu Lajosné, Denczig Béláné, Nagy Lajosné (Mezőkeresztes), Schramm Józsefné (Ujarad), Stransky Lajosné, Gróf Sándorné, Pollák Vilmosné, Sordovány Jánosné, Thomka Gyuláné, Major Miklósné, Hank Józsefné, Hendl Odónné, Barthl Sándorné, Steinitzer Dezsőné, Kiss Lajosné, Niederhauser Rezsőné, Reiber Emilné, Hauer Róbertné, dr. Molmarich Sándorné stb.

Urleányok: Najmányi Gitta, Nagy Mancika, Boros Zelma, Glauber Piri, Sztankovits Bokica, Markovits Ilonka, Krebsz Stefi, Spitz Ella, Csalogovits Józsa, Szűcs Jolán, Fülöp Irma, Mencer Irén, Mátyás Margit, Zászló Katica, Szalay nőv., Popper Ilonka, Gencsy Margit, Vaszits Irma, Steinitzer Etta, Leonie Boulemier, Oggolder Palma, Alfrandi Böske, Frick Micike, Bittó Ilonka, Najmányi Margit, Lengyel Vilma, Pártos Ilonka, Krón Nédi, Sándor nőv., Steinberger Erzsé, Szathmáry Irénke, Zaránd nőv., Neuvelt nőv. (Ménés), Török Sári, Werner nőv., Kaufmann Teri (Gyorok), Hacker Eszti, Nagy Etelka, Poppé Olga, Bogdány Ilonka, Pick Annus, Kossovitz Gréte, Juresek nőv., Benda Baba, Keveresán Ilus, Urbányi Ilonka, Jánossy Böske, báró Dittfurt Graciana, Irmengar, Oszterheld Reiber Loli, Baghy Sári (Szeged), Major Erzsé, Petrán Sári, Nagy Mancika (Mezőkeresztes), Schramm nővérek, Kleer Márta, Stransky Muci, Schoor Paula, Brassován Zorka (Temesvár), Hank Alice, Hendl Annus, Barthl nővérek, Kiss Stefi, Zakariás Mieu stb.

A bál fényes sikeréért az elismerés elsősorban is Winkler Rudolf százados iskolapancsnokot, Herbay Emil főhadnagyot, valamint a következő önkéntes rendezőket: Holländer Oszkár, Eckhardt István, Szathmáry László, ifj. Boros Vida, Subajda Béla, Mittermayer Ödön illeti. A kotillont Gillhuber Silvio rendezte ötletesen, ügyesen.

Keresik a családfőt.

— Öt gyermekkel idegenben. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad február 28.

A híres kieli kikötő kötélverőjének szorgalmas és kifogástalan munkása volt Bott Sebestyén. Két keze munkájával tartotta el családját. Volt is szükség a kenyérré, mert feleségén kívül öt kis gyermekét kellett ellátnia, akik közül a legidősebb 6 éves. Talán sohasem köszöntött volna be a nyomoruság és a szenvedés a házukba s talán a messze tengerparton kezdődött történet szálai nem nyultak volna el Budapestig, ha történetesen a német császár nem látogatott volna el tavaly Kielbe, a szokásos jachthetekre.

Amikor Vilmos császárnak látogatását és annak pontos idejét megtudták, az éber német policia — akár csak nálunk hasonló alkalmakkor — razziákat tartott. Egy ilyen alkalommal Bott Sebestyént egy anarchista által látogatott korosmában elfogták Mayer György nevű fiatal barátjával együtt. Hiába tiltakozott a feltevés ellen. A rendőrség úgy bánt vele, mint anarchizmussal gyanúsított emberrel. Végre is tisztázta magát a teljesen alaptalan vád alól és szabadon eresztették. Bott elfoglalta helyét a kötélverőben és egy ideig dolgozott tovább, zavartalanul. De jókedélye megtört. A meghurcoltatás nyomokat hagyott a lelkében és teljesen megutálta szülőhazáját. Egy szép napon minden bejelentés nélkül kivette a munkakönyvét és nyom nélkül eltűnt Kielből.

A szerencsétlen asszony öt gyermekével a legnagyobb nyomorba került. Kis megtakarított pénzük elfogyott és a szegény rokonok sem bírták sokáig a segélyezést. Bottné bejelentette az eltűnést a rendőrségnek, mely mindenféle kerestette az elveszett családfőt, széles e világon. A többi kötélverő megszánta a nyomorult teremést és munkával, mosással, fehérnemű javítgatással látta el, hogy megmentsék öt gyermekével az éhenhalástól s hogy keresethez juttassák. Az asszony, mihelyt egy kis szabadideje akadt, elszaladt a kieli rendőrségre s faggatta az urakat, nem jött-e hír az ura felől. Bizony nem jött. Ekkor a szegény Bottné maga fogott az ura felkutatásához. Leveleket irt mindenfelé, amerre német földről elszármazott kö-

télverő munkások dolgozni szoktak. A szájától vonta el a pénzt, csak hogy levélbélyegekre teljék. Nem számított rosszul, mert tudta, hogy az ura akármerre szakadt is, nem lesz hűtlen a tanult mesterségéhez. Talán csak valahol felfedezi elrejtőzött urát, akinek a családja iránti viselkedését sehogyan sem értette meg.

A reménykedő asszony igyekezetét végre siker koronázta. Néhány hét előtt megtudta, hogy a férje Ujpesten, a Károly-utca 6-ik szám alatt dolgozik. Jól megy a sora és szépen keres. Megvitte a hirt a kieli kötélverőknek, akik összetettek annyi pénzt, hogy a szegény asszony elmehessen az urához. — Bottné felpakolta mind az öt gyereket és vasutára ült. Alig várta, hogy találkozassék férjével. Már a vonaton is kérdezősködött: merre kell mennie, hogy kell s hol leszállania. És az asszonyt mind az öt rongyos gyermekével letették Budapesten. Kiéhezve vánszorogtak a tegnapi esőben végig a városon. Kérdezősködésére az asszonyt a Károly-körutba torkolló Károly-utcába utasították. Szivdobogva kereste a hatos számot, maga előtt terelve a kicsi gyermekeit. Zokogva hallotta, hogy csalódott, mert a pesti Károly-utcában nincsen kötélverő.

Kivánszorogtak a Károly-körutba, ahol csakhamar nagy tömeg ember vette őket körül. Kérdezték a baját és az embereknek megesett a szíve az esőverte, ártatlan, toprongyos gyermekeken és a csecsemőt dajkáló síró asszonyon. Egyszerre csak egy elegáns automobil gördült a tömeg felé. A bent ülő tulajdonos megállította a gépkocsit, kiugrott belőle és odasietett a csoporthoz. Az emberek reverenciával nyitottak utat az elegáns idős urnak, aki az asszonyhoz fordult és baja után érdeklődött. Bottné megmutatta a levelet és elmondta kalváriáját. Az automobilos urnak megesett a szíve a szegény szenvedőkön és a tömeg meghatottsága és őszinte elragadtatása közepette betette a gyerekeket és asszonyt az automobilba. Elvitte kocsiján őket Langer Illés kávémérésébe. Ott kávéval és süteménnyel látta el őket. Hiába kérdezősködött a szegény asszony a jöltevő neve és kiléte után.

— Hagyja jó asszony. Ne gondoljon azazal: kinek hívjak. Gazdag ember vagyok és örülök, ha egyszer névtelenül jót tehetek magukkal.

A kávémérésben még egyszer kikérdezte az asszonyt. Azután telefonon egy messzenderbojt rendelt, levelet irt és átküldötte Ujpestre a tudott címre azzal, hogy Bott nyomban jöjjön oda, ahol őt a felesége várja. A küldönc elment és az alatt Bottné 6 hónapos legkisebb gyermekét szoptatva, szivrepesve várta az urát. Másfél óra telt bele, míg a boj rossz hírrel tért vissza. Igaz: Bott a mondott helyen dolgozott, ahová a Hódságról került. De mintegy hete kikérte a munkakönyvét és eltávozott. Senki sem tudja merre. A boldogtalan asszony, aki itt állott az utcán, messze idegenben öt gyermekével; kétségbeesett. Az automobilos ur maga nagyobb összeget adott neki és a kávémérés ellágyult közönsége is gyűjtött vagy husz koronát. Az egyik vendég megígérte, hogy szerez lakást is s erre a derék autós ur elhagyta őket, gépkocsijába ült és elrobogott.

A szegény család a Nagydíófa-utca 14. számú házában talált lakást és az éjszakát ott töltötték, abban a reményben, hogy hűtlen családfentartójuk talán csak nem hagyta el Magyarországot és ha megtudja, hogy felesége és gyermekei Budapesten vannak, fel fogja keresni őket.

Ma délelőtt aztán a szegény asszony gyermekeivel együtt elment a Váci-utca 36. szám alatt lévő német konzulátusra és sirva pana-

szolta el baját. *Siedler* Raimund dr. konzultusi titkár készséggel ajánlotta fel, hogy gondoskodni fognak a szerencsétlen családról, amíg Bott előkerül, sőt támogatni is fogják a keresésben. A nyomorultul elhagyott német család pedig most a Nagydíófa-utcában várja, hogy előkerüljön a rossz családapa.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A csengerbagosi rablógyilkosok.

— Fegyházra ítélt cigányharamiak. —

— Államirati tudósítás.

Szatmár, február 28.

A csengerbagosi és simai rablógyilkos cigányok esküdtszéki tárgyalása ma folyt le a szatmári kir. törvényszéken. A tárgyalás iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy a terembe csak jeggyel bocsátottak be. A csengersimai rablást tárgyalták előbb, melyet Topos Mihály, Német Kaczi Károly, Hamzó Lajos és Gereben Heli György követtek el 1910. december 1-én.

A vizsgálóbírónál felvett jegyzőkönyv szerint a tényállás a következő: A tettesek botokkal felkészülve, december 1-én este Csengersimába mentek, de utközben megállapodtak, hogy Topa Mihály bemegy *Smilovics* Márton kocsmájába. Topos Mihály *Smilovics* a tüzhelynél ülve találta s a következő megszólítást intézte hozzá:

— Adjon isten jó estét! Öreg, nekem pénz kell!

Mielőtt *Smilovics* válaszolhatott volna, Topos botjával háromszor fejbeütötte *Smilovics*ot, ki eszméletét veszítve a földre esett. Erre *Smilovics* neje kijött a szobából és az utcára futva, segítségért kiáltott, mire Topos ráordított:

— Ne menjen el, nekem pénz kell!

És erre botjával fejbe verte. Néhány másodperc után *Smilovics* magához térve, a földről fölkel, de akkor hirtelen Topos megragadta, földhözvágta és rátérdelve, fojtogatni kezdte, majd elkiáltotta magát:

— Gyertek fiuk, mert nem bírok vele!

Erre berohantak a többi cigányok és botokkal hátulról ütötték és verték *Smilovics*ot. *Smilovics*né menekülni akart, azonban Gereben utját állta s az asszony héber nyelven szólt urának, menekülésre híván őtet. Ekkor Gereben az ivóba ment, a pénzszekevény tetejét fejtörte, 480 korona készpénzt, továbbá ékszereket s okmányokat véve magához, elmentek. A rablók a csengersimai rakodóig együtt mentek, itt megosztzkodtak a zsákmányon. A házaspár később sérüléseibe belehalt.

A vádlottakat börtönőrök kísérték a tárgyalóterembe Hamzó Lajos kivételével, a ki a múlt hónapban a börtönben fölakasztotta magát.

A vádlottak előbb tagadni próbáltak, azonban az elnök keresztkérdései alatt egymásra akarták kenni a gyilkosságot. A tanúk ellenük vallottak és az esküdtszék bűnösnek találta őket. A törvényszék Topost és Gerebent 12-12 évi, Németet hat évi fegyházra ítélte. A többieket bizonyítékok hiányában fölmentették.

§ A pörvesztes város. Annak idején részlesen megemlékeztünk arról a perről, amely *Domán* Sándor szőnyeggyáros és Aradvárosa között folyt. A város kifogásolta a cég által szállított függönyöket és nem akarta átvenni azokat. Ebből per keletkezett, melynek során a járásbíró elutasította *Domán*t keresetével, a törvényszék azonban az ítéletet megváltoztatta és kötelezte a várost a vitás függönyök

átvételére. Ma mondta ki a Kuria az utolsó szót ebben az ügyben. A legfelsőbb bíróság hozzájárult a törvényszék ítéletéhez és a várost felülvizsgálati kérelmével elutasította.

§ Birósági áthelyezés. *Szöke* Lajos pécskai járásbíró saját kérelmére a körösbökenyi járásbíróhoz helyezték át.

§ Petíciók a kuri n. Budapestről jelentik: Az általános választásokon *Mátészalkán Szalkay* Sándort választották meg Kossuth-párti programmal *Szunyogh* Mihály ellen. A kisebbségben maradt párt petícióval támadta meg a képviselő mandátumát, amelynek tárgyalását ma kezdte meg a Kuria I. választási tanácsa.

A Kuria II. választási tanácsa ugyancsak ma kezdett hozzá a Hódmezővásárhelyen megválasztott *Kun* Béla mandátuma ellen beadott petíció tárgyalásába. A választást a munkapárti *Papy* József választói támadták meg. A tárgyalást holnap folytatják.

§ Halálosvégű orvvadászat. A múlt év szeptemberében négy milovai ember orvvadászatra indult az uradalmi erdőbe. Kettő puskát vett magához, a másik kettő pedig hajtotta a vadakat. A vadászat nem kecségetett eredményrel. *Solymosán* Milentín már egy órája álldogált az egyik fa mögött, de nem került semmiféle vad eléje. Végre alkonyat felé huszonöt lépésnyi távolságban megzörrent a bokor. *Solymosán* felkapta a puskáját és rálőtt. Éles sikoltás hangzott fel. Az orvvadász rémülten rohant a bokorhoz és vérében fetrengve ott találta társát *Deheleán* Demetert, aki kinosan hörgött. Az orvvadászok összefutottak és segítségére siettek *Deheleán*nak, aki azonban néhány perc múlva meghalt ott a helyszínén. *Solymosán* annyira megrendítette legjobb barátjának halála, hogy öngyilkosságot akart elkövetni, de társai megakadályozták benne. A rosszul sikerült orvvadászat ügyét ma tárgyalta az aradi kir. törvényszék, amely gondatlanságból okozott emberölés vétségében mondta ki bűnösnek *Solymosán*t és a 92. szakasz alkalmazásával hat heti fegyházbüntetésre ítélte.

§ Lesz-e törvényszék Versecen? A verseciek régi törekvése és óhaja, hogy városukban törvényszék létesüljön. Törekvésükkel több ízben fordultak az illetékes körökhöz, ahol mindannyiszor megígérték, hogy a kérdéssel foglalkozni fognak és kilátásba is helyezték, hogy kérésüket teljesíteni fogják. Az ügy évek óta hízódott, míg végre a legutóbbi képviselőválasztások alkalmával dűlőre jutott. Ismeretes, hogy *Láng* Lajossal, a munkapárt jelöltjével szemben a pángermánok *Heegn* Reinhold verseci mérnököt léptették fel. A választási küzdelem megismétlődött, amennyiben a jelöltek közül egy sem nyerte el az abszolút többséget. Pótválasztásra került a sor és ekkor ismét *Láng* Lajos lépett fel jelöltként *Heegn* Reinhold ellen. *Láng* Lajost meg is választották, de ő a debreceni mandátumot tartotta meg. Most *Karátson* Lajos honvédelmi államtitkár lépett fel és ekkor *Székely* Ferenc igazságügyminiszter is leutazott Versecre. Ez alkalommal nyíltan megígérte, hogy a verseciek kívánsága teljesülni fog, — megkapják a törvényszéket, amelynek elnyeréséért már évek óta nemes küzdelmet fejtenek ki. Ezzel az ügygyel kapcsolatban most kalandos hírt kolportálnak Fehértemplomon, amely község az új törvényszék felállításánál érdekelt van. E szerint az igazságügyminiszter ígéretéhez hiven javaslatot dolgozott ki a verseci törvényszék feállítására. A verseci törvényszék területét a temesvári és fehértemplomi, egy kisebb részét pedig a pancsovai törvényszék területéből hasították volna ki. A javaslat elkészült, *Székely* Ferenc igazságügyminiszter fel is terjesztette a kabinetirodába és ekkor hirtelen egy hatalmas, elhárítatlan akadály megátolta a terv megvalósítását. A fehértemplomiak féltek, hogy amugy sem nagy törvényszéki kerületüket még jobban megnyírálják. Hatalmas protektorukhoz — aki állítólag *Lipót Salvator* főherceg — fordultak

és mint a régi határőrvidék lakosai az uralkodó család iránt számtalan ízben tanusított lojalitásukra és szolgálataikra hivatkozva kérték, hogy akadályozza meg a terv keresztülvitelét. Eme közbenjárásnak az lett az eredménye, hogy a király megtagadta a javaslatot az előleges szankciót. Versec tehát nem kap törvényszéket a fehértemplomiaknak az uralkodó család iránt a múltban tanusított lojalitása miatt. Ezt a hihetellen hírt, amelyet állítólag egy Bécsben járt politikus mondott el a fehértemplomiaknak, Versecről már meg is cáfolták a következő jelentéssel. A versecen föllátható törvényszék ügyében az igazságügyi miniszterium arról értesítette a város közönségét hogy az emelendő törvényszéki épület tervének és költségvetésének elkészítését elrendelte. A hír a város közönsége körében nagy örömet keltett. A város képviselőjét, *Karátson* Lajos honvédelmi államtitkárt, aki ma este érkezett Versecre, ovációban részesítették.

§ A rácváros gyöngyei. *Padurán* Száva és Tódor éveken át tartották rettegésben a Rácvárost és kapcsolt részeit. Legutolsó stiklijük az volt, amikor két év előtt *Gecsej* Istvánt a Halász-utcában agyonszurkálták. A törvényszék *Padurán* Szávát két és fél évi, *Padurán* Tódort egy évi börtönre ítélte. A tábla az ítéletet helybenhagyta és ma a Kuria a semmisségi panaszt elutasította.

§ Hová tartozik Bosznia? A Kuria a minap igen érdekes elvi jelentőségű kérdésben döntött. Kimondotta, hogy Bosznia és Hercegovina büntetőjogi szempontból nem tekinthető külföldnek. Az eset, a melyből kifolyólag a Kuria kimondotta ezt a határozatot, a következő: *Zasztara* József, egy bileki nyilvános ház tulajdonosa, megbizta 1909. augusztusában *Rácz* Dánielné széki születésű gazdasszonyát, hogy szerezzen neki kolozsvári leányokat. *Rácz*né gazdájával együtt elutazott Kolozsvárra, a hol *Gál* Sándor ottani napszámos sggitségével három leányt szereztek, a kiket Bilekbe akartak szállítani. A kolozsvári pályaudvaron azonban a rendőrség gyanusnak találta a társaságot és elfogta. *Zasztara* a rendőrellenőrt két darab tizkoronás arannyal akarta megvesztegetni, de kísérlete nem sikerült. A kolozsvári törvényszék *Rácz* Dánielnét három rendbeli kerítés büntette miatt két hónapi fegyházra és háromszáz korona pénzbüntetésre, bűnsegédeit, *Zasztara* Józsefet egy hónapi fegyházra és háromszázhusz korona pénzbüntetésre, *Gál* Sándort pedig három napi fegyházra és hatvan korona pénzbüntetésre ítélte. A kolozsvári ítélőtábla *Rácz* Dánielné büntetését nyolc hónapra és kilencszáz koronára, *Zasztara* Józsefet négy hónapra és hatszáz koronára, *Gál* Sándorét pedig egy hónapra és hatvan koronára emelte föl. A vádlottak védői a Kuriához semmisségi panasszal jártak. A panaszt a minap tárgyalta a Kuria első büntető tanácsa *Vavrik* Béla másodelnök vezetésével *Tassy* Pál bíró előadásában. A Kuria hosszas tanácskozás után megsemmisítette az alsóbíróságok ítéleteit és a kolozsvári törvényszéket újabb eljárásra és határozathozatalra utasította. A megokolás szerint a védők azzal érveltek, hogy a kérdéses esetben a három leányt Bilekbe akarták küldeni, de az a terület nem külföld, mert Boszniát 1908-ban annektálták és így tévesen minősítették az alsóbíróságok az esetet külföldi nyilvános házba való kerítésnek. A Kuria alaposnak találta a védők semmisségi panaszát, mert bár Bosznia és Hercegovina annektált tartományok és a magyar szent koronához való viszonyuk mindeztideig végleges törvényes rendezést nem nyert, e tartományok az annexió megtörténtével a magyar közjog szerint többé külföldnek nem tekinthetők.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Kis lord, vigjáték. Bemutató előadás (B) bérlet.
 Csütörtök: Kis lord, vigjáték. C) bérlet.
 Péntek: A japán-társaság vendégjátéka. C) bérlet.
 Szombat: A japán-társaság vendégjátéka. A) bérlet.
 Hétfő: A japán-társaság vendégjátéka. A) bérlet.

* Bosznia és Hercegovina. A Kölcsei egyesület kilencedik felolvasása és egyuttal közgyűlése március 6-ikán hétfőn délután igen változatos tartalmu lesz. Varjassy Árpád elnöki megnyitója a harmincadik közgyűlésen a Kölcsei egyesület érdene és munkájának méltatására fog kiterjedni. A felolvasás főtárgya Bárt Imre írónak időszerű előadása *Bosznia és Hercegovina ügyeiről*, melyeknek a vendégfelolvasó a m. kir. kereskedelmi miniszteriumban is előadója. A jónévű író előadásának turisztikai részét vetített képekkel fogja vonzóbbá tenni.

* Az utolsó filharmoniai bérleti hangverseny március 5-én, vasárnap méltó zárkőve lesz az idei zenei szezonnak. Két magyar szerző műve kerül műsorra: Liszt Ferencnek Orpheus szimfóniai költeménye és Bloch Józsefnek a magyar zeneakadémia új palotájának felavatására írt ünnepi nyitánya. Ha hozzávesszük még a dalkirálynak, Schumannnak II. szimfóniáját és a Carmen halhatatlan szerzőjének, Bizetnek „Gyermekjátékok” suitejét, úgy elmondottuk a mindenképen érdekes műsor összes számait.

* A kis lord bemutatója. Az aradi színtársulat ma este mutatja be Burnett Hodyson három felvonásos életképét. A *kis lordot*. A darab címszerepét Vendrey Vilma játssza, a többi főszerepekben Kápolnay Juliska, Zalay Margit, Keszler Ede, Várnay, Polgár, Vass Jenő lépnek fel.

* A japán színtársulat vendégszeroplése. Pénteken és szombaton érdekes előadások lesznek az aradi színházban. Hanakó japán színtársulat két napig vendégszerepel és két japán drámát fog bemutatni. A darabok címét a közli csak a színház.

* A leánykereskedelem. Elementáris hatással van a társadalom minden osztályára az Uránia-színház hatalmas képe a Leánykereskedelem. A közönség köréből szinte sürgetőleg kívánták, hogy ezt a páratlan hatású képet újból műsorra tűzze az Uránia és a publikum a premiéren tanusított érdeklődéssel látogatja a reprizeteket. A lebilineselő szűzsét fokozott figyelemmel kíséri a néző, a szerencsétlen leány kálváriája mélységes szánalmat öbreszt az emberben és esodálattal látjuk, hogy elvetemült emberi indulatok milyen förtelmes bűnökbe ragadtatnak egyeseket. A mesteri felvétel a legkiválóbb német és angol művészek játéka után készült az életből merített tárgy gondos tanulmányozása nyomán. Az Uránia minden elismerést megérdemel, hogy ezt a nagy szociális jelentőségű képet újból bemutatva, módot nyújt mindenkinek a kép megismerésére. A leánykereskedelemmel egyidejűleg a kinematográfia legújabb remekeiből mutat be még négy nagyszerű képet az Uránia-színház. 175

* Az Apolló-színház eseménye az a műsor, amelyet holnap szerdán mutat be először. A kinematográfia igazán értékes képeiből van állítva az új műsor s épen ezért a legnagyobb várakozásokat is kielégíti. Klasszikus művek, gyönyörű természetutáni felvételek s kacagtató bohózatok kerülnek bemutatásra. A műsor elején ott találjuk az Apolló színház állandó műsorszámát, a Mozgófénykép-újságot, amely ez alkalommal bőven nyújtja a szenzációsnál is szenzációsbab világeseeményekről készült eredeti felvételek izgalmait. Finom pszichológiai megfigyelés alapján készült. A barát mű nagykonceptiójú dráma, amely megsugó alízussal fest le egy igazán megható történetet. A felhők fölött című kép gazdag természeti tudással ismerteti meg a nézőt. A bohózatok elsőrangúak. Bobinetti ünnepe és a Bezállásolás sok kedélyes percet szerez még a legkomolyabb embernek is. De nemcsak a felsorolt képek, hanem a teljes műsor megér-

demli a közönség fokozott érdeklődését. Bárán mondhatjuk, hogy a legelőkelőbb mozgószínházak sem mutattak be régen olyan nivós és változatos műsört, mint a milyennel az Apolló-színház igazgatósága holnap a közönség elé lép. 177

Gyilkolt-e az Epuratin?

(Sul, os vádak Látrányi szere ellen.)

Távirati tudósítás.

— február 28.

A súlyos betegnek a gyógyulás iránti mohó vágya a legkisebb újsághírből reménysugárt lát kivillanni. Innen van, hogy nemcsak a világhírű felfedezéseknek akadnak hívei, hanem azoknak is, amelyek kisebb tekintélyű orvosok munkája révén kerülnek a közönség elé. Ilyen felfedezés az Epuratin is, amelyet Látrányi dr. az egeri irgalmas kórház főorvosa talált föl. Az Epuratin rettenetes betegségnek, az epilepsziának üzent hadat, de úgy látszik, a szer eredménye kegyetlenül rácafolt a hozzá fűzött reménységekre.

Mindenfelé nagy várakozással néztek a Epuratinnal kísérletek elé s most egyszerre az a hír érkezik, hogy a szernek már vannak áldozatai is. Eddig csak egy eset került a nyilvánosságra, azonban állítólag több van. Az első áldozat Dubraviczky László ny. főjegyző ötvennégyéves felesége, aki meghalt és halálát állítólag az Epuratin okozta. Ez ügyben valószínűleg vizsgálatot fognak indítani és ez fogja eldönteni, hogy az Epuratinnak milyen szerepe volt Dubraviczkynek halálánál.

Dubraviczky László így mondta el egy hírlapírónak felesége borzalmas halálát:

— E hónap 11-én hozattuk meg ötven koronáért Egerből Látrányi dr. szerét. Szegény feleségem már 12-én szedni kezdte a szert és alig szedte pár napig, — pontosan a nyomatott utasításhoz tartva magát — mikor rosszul kezdett lenni és erős hasgörcsöket kapott. Hat nap mulva önkivületi állapotba esett és állandóan eszmélet nélkül volt. Amikor rosszabbul kezdett lenni, sürgönyöztünk Látrányi dr.-nak Egerbe, majd mikor erre nem reagált, telefonon kértük, hogy jöjjön azonnal a feleségemhez.

Ekkor Látrányi dr., ugyanaz az orvos, a kinek a szerétől feleségem beteg lett, azt mondta, hogy nem jöhet el Egerből, mert három nap mulva lesz az esküvője. Hát kérem ez borzalmas dolog! Valaki forgalomba hoz egy szert, amelytől aztán egy betege rosszabbul lesz, mint volt és ez az ember többé nem törődik a betegeivel. Kellene, kérem, ez ellen valamit tenni, nem lehet hagyni, hogy így legyilkolják az embereket . . .

Mikor feleségem egyre rosszabbul lett, háziorvosunk, Pákozdy dr. tanácsára elhivattuk Jendrassik tanárt, aki azonban már hiába jött el, mert feleségem 23-án borzalmas kínok között meghalt. A fiam olvasta a boncolási jegyzőkönyvet, amely megállapította, hogy feleségem mérgezés következtében halt meg. Azt hiszem, az ügyészség is be fog avatkozni a dologba, legalább így kellene lenni.

Látrányi Sándor dr. viszont a következőképen nyilatkozott:

— Pesten voltam, az éjjel jöttem haza és érdeklődtem az illetékes hatóságoknál, azonban úgy értesültem, hogy sehol nem tudnak arról, mintha szerem ártalmas volna. Én három hónap óta 672 embert gyógykezelttem szeremmel. E közül a legtöbb meggyógyult. Arról azonban, hogy meghalt volna valamelyik, nem tudok semmit.

Arra a kérdésre, mi igazabból, hogy szeremet belügyminiszteri engedély nélkül hozom forgalomba, azt felelhetem, hogy szeremet az or-

szágos közegészségügyi tanács e hónap elsején tárgyalta. Én nem csináltam semmit titokban s nyugodt lelkiismeretem. Igaz, hogy az Epuratinban van bizonyos adag colchicin, azonban nem több, mint a mennyit a gyógyszerkönyv megenged. Engem felelősség nem terhel s nyugodtan bevárom a törvényszéki boncolás végét.

Nyilatkozott ez ügyben Jendrassik Ernő egyetemi tanár is, ki lelkiismeretlanséggel és reklám hajhászással vádolja Látrányit.

Mit rendelhet

a vezérigazgató?

— A Hegyaljai motoros póre. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Érdekes kereskedelmi perben hozott ma ítéletet az aradi királyi törvényszék. A vezérigazgató hatáskörére vonatkozó ítélet elvi jelentőséggel is bír és alkalmas arra, hogy jogi körök figyelmét magára vonja. Az ítélet előzményeit itt ismertetjük:

A finomított Vacuum Olajok kereskedelmi részvénytársaság budapesti cég nevében Kell Lipót dr. aradi ügyvéd néhány hónappal ezelőtt rendes keresetet adott be az aradi kir. törvényszékhez az Aradhegyaljai h. é. Motorosvasut ellen, amelytől 32405 korona tőkét és járulékait követelte. A kereseti követelést az alapon támasztotta a Vacuum Oil Company, mivel Kotsis Lajos, a hegyaljai motorosvasut egykori vezérigazgatója, még 1907-ben megrendelt tőlük 1907-08. és 1909. években szállítandó évenkénti 200 métermázsas gépolajat, métermázsánként 85 korona egy-egárban.

Nem sokkal a megrendelés után Kotsis lemondott állásáról. 1908-ban a felperesi cég felszólította a motorost, hogy az 1907. és 1908. években szállítandó olajmennyiséget, összesen 393 métermázsát vegye át. A motorosvasut igazgatósága megtagadta ennek a kérelemnek a teljesítését azzal az indokolással, hogy a vezérigazgató nem volt feljogosítva ilyen nagy mennyiségű olaj megrendelésére, amely nem három évre, de tíz évre is elegendő a motorosvasut üzeme mellett.

A per folyamán a törvényszék kihallgatta Kotsis Lajost, aki azzal védekezett, hogy ő jóhiszeműen a társulat egyik műszaki hivatalnokával történt értekezés és megbeszélés alapján tette meg a rendelést, minthogy az üzem e részében járatlan volt és nem tudta mennyi az évi alapszükséglet. A társulat igazgatói azt vallották, hogy Kotsisnak nem volt felhatalmazása a horribilis mennyiség megrendelésére, ő tehát hatáskörét túllépte és a társaság nem kötelezhető a megállapodás perfektuálására.

A törvényszék Heller Mór dr. törvényszéki bíró szakzerű referálása alapján ma hozta meg ítéletét. Az ítélet marasztaló a motorosvasutra. A törvényszék kötelezte az alperest 32405 kor. tőke, ennek 1907-től járó kamatai és 1200 kor. perköltség megfizetésére.

A törvényszék megállapította ugyan, hogy Kotsis Lajos túllépte hatáskörét, amidőn a motoros üzemének terjedelmével arányban nem álló mennyiségű gépolajat rendelt, mindazonáltal marasztalni kellett a motorosvasutat, mert egyrészt Lócs Rezső igazgatósági elnök vallo-másából megállapította, hogy az igazgatósági ülésen elfogadták a Vacuum Oil Company 85 koronás árajánlatát, másrészt pedig azt, hogy a felperes cég a Kotsis által tett megrendelést követőleg azonnal értesítette erről az igazgatóságot, ebben a levélben kifejezetten megemlítettette a megrendelés időtartamát és mennyiségét, az igazgatóság pedig erre a levélre nem

válaszolt, és így hallgatóságosan tudomásul vette a megállapodást, már pedig a kereskedelmi gondosság azt követelte volna, hogy amennyiben az ügyletet nem szándékozták, ez ellen kifejezetten és nyomban tiltakozzanak. A törvényszék ennek folytán Kotsis rendelkezését joghatályosnak és a társulatra kötelezőnek ismerte el.

A motorosvasut az ítéletet felebbezéssel fogja megtámadni.

Agyonlőtte a feleségét.

— A családi perpatvar vége. —

Távirati tudósítás.

Győr, február 28.

Szombaton éjjel kevéssel 10 óra előtt rémes családi dráma játszódott le a győri Marschall-féle vendéglőben. A vendéglő tulajdonosa Marschall Pál vadászfegyverével agyonlőtte a feleségét. Évek óta tartó családi viszálynak borzalmas befejezője ez a gyilkosság, melyről a helyszínen jelenvolt munkatársunk a következőket számol be.

Marshall és a felesége Horváth Mária már évek óta rossz viszonyban élnek s a civakodás köztük gyakorta a tettelegességig ment. Legutóbb karácsony előtt marschall úgy elverte a feleségét, hogy azt a kórházba kellett szállítani. Ahogy az asszony felépült és hazament, újra kezdődött a civakodás. Különböző is mindketten rabjai voltak az alkoholnak.

A szombati rémes családi drámának azonban semmi különösebb előzménye nem volt. Reggel ugyan összetűztek újból a házastársak, de egész nap csöndesség volt köztük.

Este feltűnően kevés vendég volt a különben igen forgalmas vendéglőben. Az utcai helyiségben Szakál József gazdálkodó és Eszes József 19. gyalogezredbeli káplár kártyáztak s mellettük ülve nézte játékukat Marschall Pál vendéglős. A helyiség mellett levő konyhában az asztal sarkánál ült Marschallné, míg az asztalnál 14 éves Ilona leánya, továbbá László Lajos szabadhegyi gazdálkodó Mariska leánya és Fekete Mari cseléd fehérneműket vasaltak.

Senki sem sejtette, hogy milyen borzalmas esemény van készülóban. Marschall a kártyázókkal együtt iszogott s közben halkán énekelt is. Mindössze két liter bor volt az asztalon. Egyszerre csak felállt az asztal mellől, szó nélkül keresztül ment a konyhán, innen a vendégszobából nyíló hálóba s lekasztva ott a falon függő vadászfegyverét, újból kiment, a vendégszoba ajtajából célbavéve az alig négy lépésre ülő feleségét, a fegyvert elsütötte.

A szerencsétlen asszony csak akkor vehette észre férje szándékát, amikor az már célba vette a fegyverrel, mert ülőhelyéből felemelkedett ugyan, de már segélyért nem tudott kiáltani, mivel a szarvasvadászatnál használni szokott apró ólomdarabok — melyekkel a fegyver töltve volt — éppen a szíve közepén találták és holtan terült el a konyha kövezetén.

Az ivóban kártyázók először azt hitték, hogy valamelyik ablaküveg tört be s csak a lányok rémes sikoltásaira rohantak be a konyhába.

Marschall eldobta magától a gyilkos fegyvert s nem törődve az anyja holttestére boruló leánya és a többiek jajveszékélésével, bement az utcai ivóba és vendégeinek kijelentette, hogy most azonnal megy a rendőrségre és feljeleníti magát. El is ment a belvárosi rendőrségre, ahol az ügyeletes rendőrtizedesnek bejelentette, hogy a feleségét agyonlőtte. Aztán visszatért a vendéglőjébe, a hol minden pénzt átadta a leánynak és kérte, hogy a míg ő kiszabadul, jól vezesse az üzletet. Közben megérkeztek a gyil-

kosság színhelyére Khalupotzky Ferenc ügyeletes tb. rendőrfogalmazó, majd Krisztiakovich Antal rendőrfogalmazó, Weisz Samu dr. tb. tiszti főorvos, aki már csak a halál bekövetkezését konstatálhatta.

Marschallt azonnal letartóztatták és beszélítették a központi rendőrségre. A vendéglőt lezárta a rendőrség, hova vasárnap délelőtt szállt ki Maár József vizsgálóbíró és Nagy Mihály rendőrkapitány.

Vasárnap délelőtt volt a törvényszéki boncolás is. A boncolás megállapította, hogy Marschallt éppen a szíve közepén találta a lövés.

A gyilkost még tegnap délelőtt kihallgatták. Vallomásában a következőket adta elő:

— A vendégek asztalától fölkeltem s beakartam menni a szobába szivarért. Amikor a konyhaajtóhoz értem, az asszony rámfogta a fegyvert. Kivettem a kezéből s haragomban ráütöttem egyet. Mikor ismét ütésre emeltem a fegyvert, az elsült s a lövés a szíven talált.

Marschallt még vasárnap átkísérték a rendőrségről az ügyészség fogházába.

HIREK.

Üdvari ebéd.

— Delegátusok a királynál. —

Távirati tudósítás.

Arad, február 28.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma este a budai várpalotában a király ebédet adott az osztrák delegáció tagjainak tiszteletére. Résztvettek azon a közös miniszterek, az osztrák delegáció tagjai, Khuen Héderváry gróf miniszterelnök s a magyar delegáció tagjai közül számosan Tisza István gróf is ott volt.

Ebéd után a király cerelét tartott s majdnem valamennyi jelenvoltat megszólításával tüntetett ki Feltűnt, hogy a felség Tisza Istvánnal rendkívül hosszasan beszélt. Pap Gézától ezt kérdezte:

— Ugye ön a bosnyák költségvetés előadója?

— Igen, felség.

— Igen érdekes anyaga volt a tárgyalásoknak, — jegyezte meg a király. — Ennek a nehéz kérdésnek a megoldása a jövő feladata lesz.

Solymossy Ödön bárónak ezt mondta a király:

— Örülök, hogy önt ismét a delegátusok sorában látom, ugye ön Sopront képviseli. Milyen bizottságoknak a tagja ön a képviselőházban és a delegációban?

Solymossy elsorolta, hogy milyen bizottságoknak a tagja.

Szivák Imrével az ügyvédi nyugdíjintézet megalkotásáról beszélt.

— Rendkívül örülök — mondta — hogy ez a humánus intézmény létrejöhetett.

Zákó Milánnak ezt mondta:

— Örülök, hogy a tengerészeti tárgyalások olyan simán mennek végbe. Bárcsak a képviselőházban is ilyen gyorsan folya a tanácskozás. Reméljük, hogy a bankkérdés vitája, habár lassan is, de mégis csak véget fog érni.

Holnap a felség meglátogatja Stróbl Alajos szobrász művész és Benezur Gyula festő műtermét.

— Bánffy báró állapota. Feszült érdeklődéssel kíséri az ország Bánffy báró betegségéről érkező híreket. Délelőtt kilenc órakor ezt jelentették: Az öröm árnyéka surrant át a szomorú Bánffy-palotán. Van remény, hogy a súlyos beteg megmenthető az életnek. Bánffy báró az éjszakát átaludta. Arcára a visszatérő

élet pirosságot festett. Reggel félhét órakor tejet ivott. Környezetét felismerte és beszédüket megértette. Délelőtt tíz órakor:

A javulás állandóan tart. Bánffy báróné, aki a hitvesi szeretet csudás önfeláldozásával örökös nagybeteg férje mellett, ezt a kérdést intézte:

— Nema fázik a könnyű paplantakaró alatt?

Bánffy báró intett a kezével, jelezve, hogy fázik, mire a paplan fölé meleg takarót helyeztek. Délelőtt tizenegy óra:

— A báró szervezete — mondotta a kezelőorvosok egyike — oly erős, hogy ha újabb roham nem jön, Bánffy báró életben marad. Délelőtt 12 órakor:

Bánffy Dezső báró állapotában javulás észlelhető. Esméleténél van s a hozzáintézett kérdésekre kézzintéssel felel. Délelőtt meglátogatták fiait, Kázmér és Ferenc nejükkel, testvére, Bánffy Ernő báró és sógora, Gyárfás Endre fiával.

Délután Bánffy könnyebben érezte magát, este azonban láza volt. Éjjel egy órakor azt jelentették, hogy a kiváló államférfi nyugodtan alszik.

— A tanári kar feifrisítése. Budapestről jelentik: Egy estilap értesülése szerint Zichy János gróf kultuszminiszter megkezdte az akciót az irányban, hogy a fiatal és munkaképes tanárok előrehaladását előmozdítsa. Ennek az akciónak első lépéseként kíratta a listából a tanári kar azon tagjait, akik hosszú szolgálataknál és magas koruknál fogva rászolgáltak a jól megérdemelt nyugdíjra. E szerint már szombaton, február 25-én hivatalos értesítést kapott két főigazgató, tizenkét igazgató és 88 tanár, akikkel közölte, hogy a tanév végével július 1-től kezdődőleg nyugdíjazni fogják őket. A nyugdíjazandók a következők: Főigazgatók: Erdőy Béla dr. Budapest, Pirkner Imre Pozsony. Főgimnázium és reáliskolai igazgatók: Vas Antal dr. Bártfa, Schürger Ferenc Beregszász, Himpfner Béla Budapest I. kerület, Cherven Flóris Budapest VII. kerület, Tóts László Eperjes, Lauko Albert Erzsébetváros, Beniczky Kálmán Losonc, Putnoky Mihály Lugos, Dudinszky Emil Nagykálló, Polikeit Károly Pozsony, Kopcsay János Szokolca, Kárpáthy Károly Szeged, Rombauer Emil Budapest V. kerület, Lenner Emil Győr c. főigazgató, Bicsovszky Károly Tolna, Vallner Ignác Sopron, Homor István Szeged, Erdőy helyébe Szőlgyényi Ferenc II. kerületi igazgatót, a pozsonyi főigazgató helyébe pedig Morvay Győző budapesti III. kerületi igazgatót fogják kinevezni.

— A háziipari kiállítás. Állandóan nagy látogatottságnak örvend a Weitzer János-utcai polgári iskolában berendezett házi- és kézműipari kiállítás. A kiállítás meg is érdemli az érdeklődést, mert a népművészeti produktumok legérdekesebb példányai vannak itt művészi elrendezésben kiállítva. Képviselve van itt minden vidék háziipara a legkülönbözőbb munkákkal. Vannak kiállítva apróbb faragott butor-darabok, játékok háztartási cikkek, tetszető külsejű gyökényből és hánacsból készült eszközök, szőnyegek, terítők, de különösen gyönyörűek a kiállított himzések. Van közöttük néhány antik példány, amelyek a népművészet valóságos remekei. A kiállításon több vásárlás történt.

— Halalozás. Simó Margit, kissolyosi Simó Ferenc földbirtokos leánya, hosszú szenvedés után Szilágynagyfaluban meghalt. Temetése Szilágynagyfaluban kedden délután lesz a katolikus egyház szertartása szerint. Az elhunytban Simó Károly dr. aradi főorvos testvérét gyászolja.

— A francia kormányválság. Párisból jelentik: Fallières köztársasági elnök kormányalakítással megbizta Manois szenátort. Manois rendkívül radikális gondolkodású férfi. Hatvanöt éves és a politikai életben sűrűn szerepelt.

— Kivágják a fákat. A vasut gázol és embervért ont, a repülőgépből lezuhannak a tudomány és haladás vértanúi, a pestis szérumának felfedezése emberáldozattal jár és a kultúra hódító útját vérfolyók szegélyezik. Eme melancholikus igazságok teszik némileg elviselhetővé azt a pusztítást, mely ma kezdődött meg a Baross-park gyönyörű fái között. Élő fákat, arnyat adó és levegőtisztító sudarakat kezdett ki a napszámosok bárdja, hogy helyet készítsenek a kulturpalotának. Eddig harminckét fát terített le az acélos fejsze és a fák testén vágott sebek mintha amiatt fájnának, hogy az ember ma is csak ott tart, ahol a böles király tartott, mikor a templomát építtette egyik kezével épített, a másikkal rombolt.

— Eljegyzés. Özv. Vertán Csabáné leányát Sárkát eljegyezte Kevács Károly budapesti mérnök.

— A második csipkeverő tanfolyam. Az *Iskola, Egyesület* aradi fiókjának ez évi működését a legszebb siker koronázta. Az első csipkeverő tanfolyam fényes eredménnyel fejeződik be és az elnökség már a második tanfolyam rendezését tervezi. A belvárosi úri hölgyközönség részvételével óhajtja ezt a kurzust létesíteni és ezért március 21-ikén megbeszélésre hívja össze az érdeklődő hölgyeket a Weitzer János utcai leányiskolába. A hat hetes tanfolyamra hatvan tanuló vesznek fel. Beiratkozás március 22-én, a tanfolyam megnyitása pedig március 23-án lesz. Előlegesen jelentkezni lehet Lőcs Rezső gazdasági tanácsnoknál, az aradi fiók elnökénél.

— Kardpárba. Kassáról jelentik: Kubinyi Géza földbirtokos és Elekés Antal honvédszázados kardpárba vittek. Kubinyi a fején súlyosan megsebesült.

— Botrány egy bécsi színházban. Bécsi tudósítónk azt jelenti, hogy ma este a *Kleines Theaterban* különös botrány történt. A *Kleines Theater*hez szerződött nemrég Sandrok Adél ismert bécsi művész, aki hosszú ideig volt a Burg színház tagja. A *Kleines Theater* azonban nem fizette pontosan a művészt, aki a februári fizetését még ma se kapta meg. Ma este kijelentette, hogy amíg a gázsiját meg nem kapja, nem lép föl. Az előadás kezdetének ideje eljött, de a művész nem ment a színpadra. A publikum folytonos dörömbölésére, lármájára, a rendező megjelent a függöny előtt és jelentette:

— A művészt muló rosszullet fogta el, de nemsokára kielégítheti a közönség vágyát és megjelenhetik a színpadon.

Kinos érzés között telt el újabb tizenöt óra, de Sandrok Adél nem mutatkozott. Ekkor a közönség kivonult a színházból és megostromolta a pénztárt. A rendőrség ledezete mellett a nézőknek sorba visszaadták a jegyekért járó pénzt.

— Osztrák keresztény szociálisták értekezlete. *Budapestről* jelentik: A keresztény-szociálisták ma délelőtt bizalmas értekezletet tartottak a delegáció egyik üléstermében, ahol a 110 millióról volt szó. Jelen voltak *Bienerth* báró osztrák miniszterelnök, *Steiner* és *Schink* delegátusok és *Exner* a tengerészeti albizottság elnöke. A keresztény-szociálisták arra igyekeztek kapacitálni a miniszterelnököt, hogy ne azonosítsa magát Montecuccoli nyilatkozatával. A puhitási kísérletek egyelőre meddők maradtak.

— A boldog város. Szegeden Lázár György polgármester, a hagyományos szokáshoz híven a városháza erkélyéről hirdette ki, hogy a városnak 122.489 lakosa van. Ugyanekkor a katonazenekar a városháza alatt a Himnuszt játszotta, amelyet a közönség levett kalappal énekelt. Enek után a tizezerre nőtt tömeg harsányan éljenzett, tüntetett, mert a népszámlálás eredménye, mely Szegednek számokban való nagyvárosi voltát igazolja, roppant lelkesedést keltett. Lázár György dr. polgármester ezután a közönséghez beszédet intézett, a mely így hangzik:

— Tisztelt polgártársaim! Midőn a népszámlálás eredményét közlöm, örömmel állapítom meg városunk népesedési haladását, de öröm dobogtatja meg szívemet azért is, hogy a magyar faj erősítéséhez és ezzel a hazában a faj hogemóniája megszilárdításához oly jelentékeny mértékben hozzájárultunk. Az elért számadat jórésze a városunkba való település eredménye, lelkesítsen ez bennünket Szeged nagyvárossá való fejlesztésében a további munkára, mely — nem törődve irigységből fakadó éretlen gáncossal, de ilyenekkel nem is bénítva mások haladását, — mindig a haza és város együttes érdekeit tartva szem előtt, tisztá erkölcsi és szolid anyagi alapon tör előre a haladás útján. Polgártársaim! Fogadjátok üdvözlömetet.

Harsogó éljenzés zúgott föl a szobrokkal ékeskedő szép Széchenyi-téren, ahol a katonazenekar most egy kurucnótára zendített rá.

— Fényképek. A n. é. közönség szíves figyelmét felhívjuk Kossak Sándor hirdetésére, a melyben Aradváros műértő közönségével tudatja, hogy atyjának régi előkelő műtermét (Weitzer J. utca 3.) átvette és az most már a mai naptól saját tulajdonába átment. Kossak Sándort e szakmában már előre megelőzi jó hírű amennyiben tanulmányait a külföld nagyobb városaiban végezte nemkülönben atyjának valamennyi műtermében eddig is működött. Legújabb művészeti képei a korzón *Neumann* ruhatelepénél pár nap óta láthatók. Műtermében csupán a modern művészies irányt óhajtja kultiválni és műtermét teljesen ehhez is alakította át, nemkülönben szolidan és hangzatos reklámok nélkül az igazi és művészies képekkel óhajtja a közönség elismerését kivívni.

— Elvesztett imakönyv. Ma, kedden délután a Központi és a Fehér Kereszt között a korzón elvesztett egy Hock János-féle imakönyv. Az elvesztett imakönyv tulajdonosa ezután kéri a megtalálót, hogy a könyvet szíveskedjen beküldeni a Függetlenség kiadóhivatalába. Ha a megtaláló jutalomra reflektál, úgy azt átveheti a kiadóhivatalban.

— Németh Jánosné divattermében Deák Ferenc-né 30. készülnek a legtökéletesebb kivitelezésű angol és francia toilettek. A tavaszi divatújítások megérkeztek, melyeknek megtekintését és az előkelő hölgyek szíves partfogását kéri, Németh János é. 868

— Az a nézet, hogy a *Scott-féle Emulsió*, mely gyógyszerkamájából, méz és nátron hipofoszfát hozzáadásával készül, csak gyermekek részére való, teljesen helytelen. Ez a tévedés persze megmagyarázható, ha meggondoljuk, hogy milyen sok gyermeket segített már a *Scott-féle Emulsió* erőhöz és egészséghez és ezek szüleit ezáltal boldogsághoz. A *Scott-féle Emulsió* azonban gyengeségi állapotok ellen is jó, úgy fiataloknál, mint öregeknél és energiát hozó, valamiat erősítő hatása el van ismerve azok által, kik testi erejük emelésére használták.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 80 fillér Vojtek és Weisznál. 101

MULATSÁGOK.

(=) A horoszebesi kaszinó vasárnap nagy-sikerű bálát rendezett, amelyen a következő hölgyek jelentek meg:

Urasszonyok: Gramling Alajosné, özv. Fliegl Kálmánné (Budapest), Bucsay Jánosné, Öry Béláné (Berza), Fliegl Pálné, Striffierné (Hodos), Steiner Jánosné, Rungé Józsefné, özv. Döry Miklósné (Háromalmás.)

Urleányok: Grünfeld Ilonka, Herman Vilma, Steiner Nuciika, Döry Annuska, Hönig Margitka, Szarka Ilonka, Waltier Lujzika (Elek.)

Tallózás a báli névsorban.

— Egy báli riporter keservei. —

Mielőtt ezeket a sorokat megírtam, nem sajnálva 13 forint 80 krajcáros papíranadrágot, letérdeltem a szerkesztőség piszkos padlójára és kitört belőlem a vallásos érzés:

— Hála neked drága Istenem, hála neked kiváló, fehér szakállu naptárcsinálók, csak hogy vége van a farsangnak!

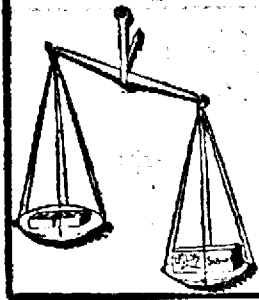
Farsang idején az emberiség normális részé mulatni szokott. Igen ám, de a báli riporter az emberiség abnormalis csoportjához tartozik és természetesen 6 busul, szenved, kinjában a fogát csikorgatja, hogy míg mások mulatnak, addig ő kénytelen „buzgón jegyezni”: 120 pár táncolta a négyest (korona értékben) és a toalették pompázatos fénye beragyogta a magyar eget. — Amíg az ő összes ideáljait derékon kapkodják a szemükkel szerető ifjak, addig ő kénytelen hangulatot hazudni és bájos fiatal leánykák neveit firkálni.

...Igen, a nevek! Ezek teszik életunttá a boldogtalan báli riportert. Ha Margitka kisasszonyt csakugyan Margitkának írja és nem Mancinak, Mókusnak, Mannának, Matykónak, — akkor másnap legalább 283 panaszos levél érkezik, amelyek arról szólnak, hogy olyan lapot, amely Kizdanokovicsévics Matykóról azt írja, hogy Margitka, bojkottálni fogja a művelt aradi publikum. A szerkesztő első büntetése emiatt, hogy a sors harag unokatestvérétől — a báli tudósítástól — megtagadja az előlegeket, a második, hogy le szállítja a fizetését, a harmadik, hogy elesapja. És mindez a báli nevek miatt. A miatt, hogy a mélyen tisztelt urilánykák komoly férfineveket választanak, olyanokat, amelyek csak hosszú szakállu akadémikusoknak állanak jól.

Hol van az a régi szép idő, mikor a bálozó leányok nem szégyellték a Lujza, Mária, Julia, Erzsébet, Sári, Zsófi, Ilona, Margit, Klára, Anna, Irén, Jolán, Berta, Olga, Szerén stb. neveket? Ma már, kérem, Tófi, Pófi, Pózi, Csacska, Maoska, Zsóka, Pityóka, Rityóka meg más ilyen nevektől hemzseg a báli névsor. Ideje volna már, ha a városi leánykák meggondolnák a dolgot és visszatérnének a régi, kedves keresztnevekhez, melyeket kiküszöbölni igazán nagy véték. És e mellett e megtérés hasznos is lenne és nem kisebbtené a magyar nő hírnevét. Nem célok e tárgy gyal bővebben foglalkozni, hanem magyarázat gyanánt itt adok egy kis szemelvényt az idej báli névsorokból. Ez talán elriasztja a leányokat a Gigi, Pufka, Rádika, Kóciika stb. nevek használatától. Egyben egyes nevekűl elgondolom, hogy melyik bájos női név lett elcsúfítva és elrettentő például zárójelbe teszem. Ime a névsor csokorba szedve:

Anci (Anna), Arany (Aranka), Atala, Ada, (Adél), Ági (Ágnes), Baby, Biba, Bélaska (Izabella), Bercike, Babci, Bibi, Bucuska, Boci (Boriska), Csucsi, Cotka, Csibike, Ceca, Ceci (Cecilia), Chrysta, Csécska, Dussy (Szidónia), Dandi, Dódika, Dönci, Ely (Ella), Ferike (Fanny), Franci, Fabiola, Frici, Guszti (Ágota), Gigi, Hedda, Hanzika, Honor, Hela (Heléna), Ilcsi (Ilona), Ilma, Jencyko (Janka), Jerne, Jása, Joli (Jolán), Iby (Ibolya), Józsiika (Josefa), Junó, Jancsika (Janka), Jucóka (Juci), Kriszta (Krisztina), Karosika (Karolina), Lola (Jolán), Locy (Alice), Lucika, Lolli (Jolán), Lona (Ilona), Mancsi (Margit), Manna (Mariska), Mityu, Matyi (Matild), Mädy, Málcys (Anatólia), Mimi (Emma), Mese, Meritta, Malva, Malyácska, Mímóka, Naca (Anna), Nini, Ottóka (Otília), Póli (Paula), Pistike, Porcsika, Pipus (Piroska), Pepuska (Pepi), Palika, Rudi, Sása, Sasa (Sári), Szendike, Serika (Szeréna), Szösi, Tinka, Tici, Ticy. Tónika (Antónia), Tilly (Matild), Tincsi, Tófi, Teto, Villike (Vilma), Vibla és Zsóka (Zsófia).

Jóság, ár és súlya

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a Schmidt szarvas szappánát minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyságában és olcsóságában.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó az egyesült Ujarad-zsigmond-házai önkéntes tűzoltó-egyletnek Ujaradon március 5-én délelőtt 10 órakor az egyleti helyiségben tartandó XXXIV. rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két egyleti tag választása. Az évi jelentés felolvasása. Az 1910. évi számlák, a leltár és az egyenruházati alap átvizsgálása, valamint ezekre nézve a felmentvény megadása. Az 1911. évi költségvetés megállapítása. Alelnök és választmányi tag választás. Indítványok. Klukovits Adám, titkár. Schäffer Béla, elnök.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület március 4-én délelőtt fél 10 órakor Aradon, az egyesület székházának tanácstermében igazgató-választmányi gyűlést tart.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, febr. 28.

Az időjárás megfelelő, a vetések állapota általában kielégítő. Ha az idő továbbra is kedvező marad, ott, ahol a vetések felől panasz hallható, meg fog szünni.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

A mai piacon elkelt:

500 mm. buza	10.50—10.60
400 mm. tengeri	4.80
Rozs	6.80
Zab	7.50
Árpa	7.20

Az árak ötvenkilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 28

Amerika ¼-el magasabb. Kínálat mészélt, vételkezd gyenge, 5 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kőnként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. áprilisra	11.43—11.44	11.47—11.48
Buza 1911. májusra	11.13—11.14	11.20—11.21
Buza 1911. októberre	10.56—10.57	10.57—10.60
Rozs 1911. áprilisra	8.00—8.01	8.01—8.02
Rozs 1911. októberre	7.81—7.82	7.83—7.84
Tengeri 1911. májusra	5.65—5.66	5.67—5.68
Zab 1911. áprilisra	8.56—8.57	8.65—8.66

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés)

— Febr. 28. —

Magyar aranyárjádék 4%	111.65
Magyar koronárjádék 4%	91.85
Magyar koronárjádék 3%	71.25
Magy. földt. herm. kötvény 4%	92.50
Horvát-szlavon földt. herm. kötvény	94.00
Magyar nyeresémsorsorjegy kölcsön	213.00
Tiszasszab. és szegedi sorsorjegy kölcsön	156.00
Centrálk. járadék papírban	92.75
Centrálk. járadék esüstbe	58.75
Centrálk. járadék aranyban	116.00
Centrálk. koronárjádék 4%	98.10
1860. évi centrálk. államsorsorjegy	163.00
Centrálk. magyar bankrészevény	19.35
Magyar hitelbank-részevény	86.75
Centrálk. hitelintézeti részevény	676.26
Centrálk. magy.-államsügyi részevény	71.00
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi márka	117.25
London vista	139.24
Páris vista	94.92
30 márkás arany	23.47

A Temesvári Lloyd-Társulat

tanácsnokoknak hivatalos tájékoztatás.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként koronákban.)

1910. Febr. 28

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.50—10.60
76	10.60—10.70
77	10.70—10.80
78	10.80—11.90

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	10.40—10.50
Rozs	7.00—7.10
Árpa	7.20—7.30
Zab	7.50—7.60
Tengeri(ul)	5.00—5.10

Budapest-kőbányai sertéskereskedés

— Febr. 27. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felelő súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig érkező súlyban — 33 fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felelő súlyban 167—168 fillérig; fiatal közép páronként 251—256 kilogrammig terjedő súlyban 168—171 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertésleltétel: febr. hó 24. napján volt készlet 15920 darab, febr. 25. napján felfújtatott — darab, febr. 26. napján elszállított 77 darab, febr. 27. napjára maradt készletben: 15863 darab. A hizott sertés fizet. irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő: **BOLGÁR LAJOS.**

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1911. március hó 1-én:

B. bérlet B. bérlet

Itt először:

A kis lord.

Ételkép 3 felvonásban. Irta: Burnett Hodgson. Fordította: Hajó Sándor Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYRÉK:

Dorincourt	Keszler Ede.	Dick	Vass Jenő.
Mrs. Errol	Károly J.	Havisham	Várnay Jenő.
Errol Cedrik	Vendrey V.	Minna	Zalay Margit.
Hobbs	Pelgár S.	Tomas	Benkőné.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911 márc 1-én szerda

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
1. Egy szeles nap. Mulatságos. — 2. Elefant vadászat. Színes látványosság. — 3. Rózsa szirmok. Dráma. — 4. Diva kőbört. Humoros. — 5. Leány kereskedelem.

Előadások d. u. ¼ 6 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szerdán, 1911. március 1-én:

1. Mozgófénykép-ujszék. A hét világeseményei a helyszínen készült mozgófényképfelvételekben. Az Apolló-színház állandó műsor-száma. — 2. A barát. Dráma. — 3. F. lhók fölött. Szenzációs természetutáni felvétel. — 4. Meghurcolva. Dráma az életből. — 5. Robinetti ünnepe. Bohózat. — 6. Barx új gazdája. Dráma. — 7. Beszállás. Humoros kép.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután ¼ 6 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

NYILTTER.

Kneffel Károly és Fia

Faszén, Kőszén, Koks, Kovácsszén, Csépszén, Tüzifa nagykereskedése

Gurahonci Portland Cement raktára és képviselője.

Szives figyelmébe!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak

Gurahonci Cementgyára raktárát és képviselőjét átvettük.

Módunkban van ezen kitűnő minőségű Gurahonci Cementet úgy aradi raktárunkból Boros Beni-tér 2. szám (saját ház) mint teljes Waggonrakományokban közvetlen a gyárból a legjutányosabb ár mellett árusítani és kérjük becses szükséglete fedezésével

későbbi szállítás esetére is már most bennünket megtisztelni, hogy a jelenleg érvényben lévő igen jutányos árt. számíthassuk.

A Gurahonci Cement kitűnő minőségeért szavatolunk.

Árajánlattal készséggel szolgálunk és igyünk, mielőbbi szives érdeklődését kérve, magunkat ajánlva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és Fia

szén és koks nagykereskedése Arad. Városi és megyei telefon 139. sz.

Vendéglő átvétel!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a „Fekete Sas” szállodában levő vendéglőt március 1-én átvettem és azt átalakítva kávéháznak és kóser vendéglőnek rendeztem be, hol a legtisztábban kezelt ételek és italok, állanak rendelkezésre. Abonensokat elfogadok.

Szives nagybecsü pártfogást kérve vagyok tisztelettel 801

Fuchs Lázár

a „Fekete Sas” kávéház és étterem tulajdonosa.

Társulna

25 év óta fenálló elsőrendű faárugyár, nagyobb fatermelővel, esetleg nagyobb tőkével rendelkező üzletemberrel. — Készgyár, teljesen ujonnan berendezve. Kizárólag prima világcihek gyártásával foglalkozik. Biztos, már meglévő piac. Kiváló szakember vezetése alatt. „Magyarországon egyedülálló” jellegre ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

670—1911. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

A világsi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pankotai ipari és gazdasági hitelszövetkezet végrehajtatónak Sirkó Ferenc és Szőke Mária végrehajtást szenvedők elleni 900 kor. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést az aradi kir. törvényszék területén levő Pankota község határában fekvő és a pankotai 1980. sz. tkv. A. I. d. 99. hrsz. beltelkes házra 1505 korona, mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és a fentebb megjelölt ingatlan az 1911. évi március 16-ik napjának d. e. 9. órákor Pankota község házában megrendelt nyilvános árverésen a 2436 kor. 50 fill. utóajánlati összegén alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékoznak tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1886. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni. Az árverési védő tartozik nyomban a bánatpénzt a vételár 10%-áig kiegészíteni és a vételáron felül az árverés fogantatási költségeket is viselni.

VHágos, 1911. február hó 4-én.

Povolni,
kir. járásbíró.

865

2128—1911.

Hirdetmény.

A m. kir. Honvédelmi miniszter a 142582-24—1910 sz. leiratával a következő pályázati hirdetmény közhírré tételét rendelte el.

Pályázati hirdetmény.

Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur Ó cs. és kir. fensége honvéd főparancsnokságának 25. évfordulója alkalmából, s annak emlékére a m. kir. honvédség árváirésére az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a József fiúárházban 2 hely kerülhet betöltés alá, a mely helyekre ezennel pályázat hirdetik.

Az árverésbe való felvétel kelt-képképp igazolandó:

a) az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója.

b) a vagyontalanság.

c) félárvánál (a kik tudnillik apátlanok vagy anyátlanok), az életben levő szülő vagyontalansága.

d) hogy az árva 6-ik életévét már betöltötte és hogy a 10-ik életévét még tul nem haladta.

e) hogy ép testű és elméjű, a him ön átesett, vagy ellene sikerrel beolátot. Az árva kora és a szülők elhalálása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közhatóságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

A költségen felszerelt bélyegte-

len kérvények — melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye, (város, vármegye utolsó-posta) is felemlítendő, folyó évi március hó 15-ig a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be, ahonnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur Ó cs. és kir. fenségehez fognak felterjesztetni.

Az alapítványi helyek az 1910/11. tanév folyamán lesznek betöltendők s a felvétel vagy fel nem vételről az árva hozzátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági úton fogja értesíteni. A miniszter helyett: Karácson, államtitkár.

Arad, 1911. február 4.

A városi tanács.

1906—1911. a. h. sz.

Hirdetmény.

A hadmentességi díj a tartozó egyének által teendő bejelentésnek tárgyában.

Az 1911. évi március hónapban tartozik az, ki:

1. mint hadi szolgálatra alkalmatlan, az állítási lajstromból töröltetett

2. mint fegyveres szolgálatra alkalmatlan, fegyverképtelenség nyilvánított;

3. a katonaszolgálatból oly testi fogyatkozás miatt bocsátott el, mely öt keresetképtelenné nem tette, s mely nem a katonai szolgálat teljesítésének következménye;

4. az 1868. XL. t. cz. alapján mint családfentartó felmentett és az 1889. évi VI. t. cz. életbelépte után is bármely okból fel nem avattatott;

5. külföldre költözési engedélyt nyert, és hadmentességi díjfizetési kötelezettsége még tart, ama község előjáróságánál (város adóhivatalánál) hol állandóan tartózkodik, az e célra szolgáló nyomtatványon:

a) polgári állását;

b) lakását;

c) ama sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a hadkötelezettség alól mentesített;

d) azt az évet, melytől fogva a felmentés számítandó bejelenteni, és

e) a reá esetleg ama családfőre, kinek családjához tartozik, a a megelőző évben állandó lakhelyén, esetle más községekben is kivetett egyenes állandó összegét, hitelesen kimutatni.

Ezen kívül tartozik:

f) az a véd-, illetve díjköteles, kinek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ez adatok bejelentésének elmulasztása az 1880. évi XXVII. t. cz. 20. §-a értelmében a kirovandó hadmentességi díj három, egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében az alatt az idő alatt, mely a beadása és a díj esedékességének napja (az év október 1-je) között lefolyt, változás állott be, eme változást a díjköteles az 1883. évi IX. t. cz. 4. §-nak 3-ik pontja értelmében ott, ahol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azoknak a díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenvén, vallomáukat ugyanott tollba mondassák, de ha ezt tenni elmulasztják, a fentebb említett pénzbírság ellenük teljes szigorral fog alkalmaztatni.

Arad, 1911. február 15.

Aradváros adóhivatala.

181|911. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1911—912. lévi idényben szükséges I. oszt. 2000 m³ cser és 2000 m³ bükkfa szállítása iránt f. évi március hó 6-án d. e. 10 órákor árlejtést tart.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 5 százaléka készpénzben, vagy e fogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak irásbeli ajánlatokkal lehet.

Az irásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az ajánlatban a fa származási helye kitüntető, nemkülönben azon év, mikor a fa vágatott.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1911. évi február hó 20-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

763—911.

Vinga nagyközség előjárósága.

Pályázati hirdetmény.

Vinga nagyközség előjárói a képviselőtestület 26/911. kgy. számú határozata folytán, az elhalálózás folytán megüresedett r. kath. kántori állás betöltésér, pályázatot hirdetnek. Pályázati határidő 1911. évi április 9-én jár le.

A kántor évi fizetése nyugdíjjogosultság nélkül 2000 korona, lakbéré 400 korona, azonkívül mellékkeresete a főtiszteendő csanadegyház mezei püspöki hatóság által megállapított és a mindekorai plébános által beszedendő és átadandó díjazás.

Pályázni kívánók felhívataak, miszerint okmányokkal felszerelt kérvényeiket az előjáróságnál nyujtsák be, egyben figyelmeztetnek, hogy próbaéneklés és orgonálás végett, a jelentkezés sorrendjében lesznek meghíva, akik pedig magukat ennek alá nem vetik, azok kérvénye figyelembe nem vétetik.

Vingán, 1911. évi február hó 20-án tartott képviselőtestületi közgyűlésből.

844

Schäffer József,
főjegyző.Dupeza Flórián,
bíró.

Nagymennyiségű maculatura eladó.

jutányos áron

Permetező javítások elfogadtatnak.

• M. kir. szabadalmazott •

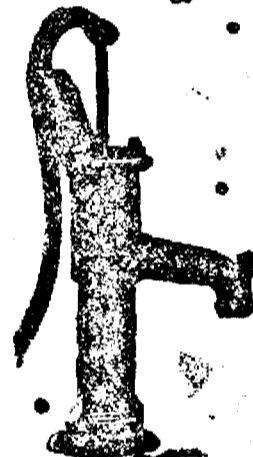
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beül gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig-Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

Arad. Rákóczi-utca 27. sz

A magyar és német
pótjegyzék megjelent!
Következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

160,000 kötetes
kölcsonkönyvtárába.

Bródy Sándor: A medikus, Pekár Gyula: A szerencsenekösszeesküvése, Bródy Sándor: Jegyzetek a szerelemtől, Borsszem Jankó naptára 1911. évre, Karin Michaëlis: A veszedelmes életkor, Egó: Kleinmann Márta, Molnár Ferenc: Hétágu sip, Balázsházy P.: Forrongások, Sudermann H.: Énekek éneke, Rákosi Viktor: Rejtett zugok, Őszi termés, Kis emberek világa, Croker: A hamupipóke, Kóbor Tamás: Ki a Ghattóból, Heltai Jenő: Kis mesés könyv, Jerusalem Else: A Szent Skarabäus, Doyle C.: A Clomberi rejtély, Szomaházy: A karmester, Herczeg F.: Mikszáth Almanachja 1911-re, Kemal Bej: Gülnihal, Biró L.: Elbeszélések, Mann: A boldogság akarása, Kóbor T.: Hamupipóke öngyógyása, Schaw: Cashel Byron mestersége, Dr. Hankó: Universum V.

Németben: Wassermann Jakob: Die Masken Erwin Reiners, Storch Arthur: Licht und Finsternis; Die Geheimnisse des Praters, Mihaelis Karin: Das gefährliche Alter, Andoux M.: Marie Claire, Crocker B. M.: Entgleist, Franzos E. K. Die Juden v. Barnow, Zittelmann K.: Vor den gros en Mauern, Georgy Ernst: Theater, Doyle Connan: Ein Duett, Franklin Edgar: Der Meergrüne Wandschirm, Rittland Klaus: Wenn die Fackel sich senkt, Boy Ed Ida: Ein königlicher Kaufmann.

**Kölcsondíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.**

A vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcson tárába
is meglepő új
ujdonságok érkeztek.

Zeneműkölcson tári díj havi 2 kor.,
vagy fizetenkint 20 fill.

Legújabbak: Dostal: Isteni éj, Kun M.: Dóra! Dóra! Hetényi: Három magyar dal, Pintér: Aranka keringő, Visszaemlékezés, Ilonka keringő, Fall: Édes öregem, Doy Frederick: Vidd, vidd! Sas Náci: Akáclobos kis falumból, Farkas: Üzenet, Fall: Die erste Tour, Kun Uccu Sári, Fall: Die schöne Risetete, Eysler: A halhatatlan lump, Zerkovitz: A kéknek a szívük fáj... Add ide!!! Tudja Isten, Weiner: Csokolóztam, A hangli, Grósz: A pécskai cigány-soron, Vánkos nóta, Csillag nóta, Simkó: Ne korholjon édes anyám, Mikor mentél, Fall: Puppenmädel, Heideberg: A Jasz — leány, Sas Náci: Letűnt a nap, Hajtsd ide párom a fejedet, Kun M.: Pincér fizetek, Weiner: A pesti duhaj, Komáromy: Vándor keringő, Sas Náci: Gesztenye nóta, Jé maga az a Grün!?, Nicholson: Nagysád ne siessen... Wollner: Néger Don Juan.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedőse Aradon

Balázs Péter

képesített kőművesmester építészeti irodája

Arad, B. Választó-utca 21.

Elvállalja a legmodernebb
épületek tervezését,
építését

és esetleges művezetését.

Készít tervek és költségvetéseket a legmegbízhatóbb kivitelben a legolcsóbb árért.

Száraz tűzifa

kaptható

Dengl-fatelepen

Kossuth-utca végén:

1 öl tölgydorong . . . . . 20 kor.
1 öl szildorong . . . . . 24 kor.
1 öl tölgyhasáb . . . . . 24 kor.
1 öl bückhasáb 26, 28 és 29 kor.
1 öl cserhasáb . . . . . 32 kor.

Aprított tűzifa 180 100
kilonként.

Fűrészgép rendelkezésre áll

Telefon 674.

854

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer-áruházaiban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárátára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weitzer János utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereitelnek
TELEFON 438. TELBRON 426.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak szives tudomására hozni, hogy ez évi terméséből nagymennyiségű kiváló szép fajliszt, dugyókészítetű bor és csomogefaju

szőlőoltvány

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlással szivesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-léle**

Csukamájolaj most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete Hajfestő a „MELOGEN” Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona.**

Kitűnő amerikai gummi a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerárátában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben

Automobillal való teherszállítás.

Van szerencsém a nagyérdemű szállító közönséget értesítenem, hogy költséget nem kímélve, a helybeli Westinghouse Automobil gyártól egy **40 lóerejű teher autóbilt** szereztem be és azt a mai nappal üzembe helyezem.

Ezen gépkocsi beszerzése által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a n. é. közönség legmesszebb menő igényeit kielégíthetem, a mi a szállítás gyorsaságát és pontosságát illeti.

Különösen ajánlatos ezen gépkocsi igénybe vétele **vidékre való butorszállításoknál, mert sem távolság sem rossz járhatatlan ut most már nem létezik.**

A n. é. közönség szives támogatását kérve maradtam Arad, 1911. március 1-én.
kiváló tisztelettel

Rubinstein Mór

butorszállítási és csomagolási vállalata a cs. és kir. csapatok, valamint a m. kir. honvédség szerződéses szállítója.

Sürgőnycim: Rubinstein szállító Arad, városi és megyei telefon szám: 188. 866

Női zenekar

a

Royal-kávéházban

(Boros Béni-tér II.)

**Ma szerdán este,
március hó 1-én
:: kezdi meg a ::**

hangversenyét.

Szives látogatást kér

Deutsch L. Lipót,

Royal kávéház. 836

" Szabad bemenet: "

Apró hirdetések.**Középkorú**

vidéki nő házasság céljából megismerkedne hozzá illő nyugdíjkepes férfivel. Fekvő vagyona 12 ezer korona, de csak komoly szándékozók irjanak. Cim a kiadóban. 864

Jó állású 28 éves

hivatalnok, csinos, molett hölgy állandó barátságát keresi. Esetleg anyagilag is támogatná. Levelek „Kellemes barátság” jelígyére a kiadóba kérek. 867

Kereskedelmi

végzett fiatal ember ki szépen ír és jól számol, gyakornoknak nagykereskedésbe felvétetik. Ajánlatok „Törekvő” jelígyével a kiadóba kéretnek. 878

Fodrászüzlet

ujjonnan berendezett jó forgalmu fodrász-üzlet állás foglalás miatt azonnal eladó 440 koronáért. Cim Ivanov Szlavkó arad-gáji kapitányságnál. 863

Intelligens

elárusító kisasszonyt keresek. Kutányi J. Vörösmarty-u. 1. 862

Abonenseket

elfogadok házbán és házon kívül, kitűnő házi kosztira. Szives pártfogást kér Kohn Adolfiné, Erzsébet-körút 5. 762

Ház eladó.

Orvosok, ügyvédek, kereskedőknek alkalmas ház Arad, Asztalos Sándor-utca 4. szám, sürgősen eladó 45.000 koronáért, igen kedvező feltételek mellett. Bővebbet Wätz, Temesvár Royal-kávéház. 771

Fiatal, éretvidám orosz hölgy 120.000 kor. vagyonnal, — 28 éves szabadgondolkodású izraelita hölgy 50.000 kor. készpénzhozománnyal (később még többet kap), — fiatal özvegy (kis fogadott leánykával) 50.000 korona vagyonnal — 19 éves árvalány 400.000 kor. vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy gyorsan férjhez menni óhajt. Schlesinger L. Berlin 18. 677

Egy fiatal segéd kerestelik

fűszer és rövidáru kereskedésbe, román és magyar nyelv kívántatik. Cim a kiadóban. 826

Zhőkőly-tér

és Aulich Lajos utca sarkán modern 5 szobás lakás mellékhelyiségekkel május 1-ére kiadó. Bővebbet Aulich utca 1. 845

Egy jóforgalmu vendéglő

más vállalat miatt azonnal eladó. Értekezni lehet Tóth Pál vendéglősnél, Boros Béni-tér 23. 852

Kerpel Jzso

ajánlja 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 80.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Uzleti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gvári raktára. Irodai cikkekben különlegességek. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 4071

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtárakat. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. Intelligens elárusító Andrassy-téri üzletünkben felvétetik. Keresünk vételre egy használt Wertheim-szekrényt. 555

Használt**ó l o m**

megvételre kerestetik

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.
Malrovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, sírmlékeket, mindennemű iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árért. 4407

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata

Arad, Waitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-gyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra fölvetnek.

Valódi

4576

francia mellfűzők

különlegességek kizárólagos raktára

Varga D. Dani

Arad, Andrassy-tér 20.

Fűzőkhöz külön próbaterem. Ernyő különlegességeken dus választék. Javítások és villany-ernyo készítesek elfogadtatnak. Városi és megyei telefon 808.

UJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET.

FELLNER SAMU

ékszerész és órás a Központi Szálloda mellett

Arad, Andrassy-tér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát drágakövek, arany, ezüst, prima china ezüstárak és óra különlegességekben.

Legelőnyösebb beszerzési forrása alkalmi ajándékoknak.

Minden e szakmába vágó javítások saját műhelyem-ben legpontosabban eszközöltetnek. 4135

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém Arad és Vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy ittemi műtermemet (**Weitzer János-utca 3.**) március 1-től fiamnak, **Kossak Sándornak átadtam** és ő a teljes kötelezettséget és felelősséget ez irányban átvette.

Fiam, Kossak Sándor, ki most az aradi műtermet teljesen önállóan fogja vezetni, az ő külföldi tapasztalatai után, a t. közönségnek mostani pártfogását még jobban ki fogja érdemelni és modern felfogásával azt csak fokozni fogja.

Midőn még a t. megrendelőimnek és a t. közönségnek az eddigi irántam tanusított pártfogásáért köszönetet mondok, kérem azt egyben fiamra, a mostani műintézet tulajdonosára is átruházni kegyeskedjen

Arad, 1911. március 1.

kiváló tisztelettel

Kossak József,

cs. és kir. udvari és kamarai fényképész.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém Arad és Vidéke n. é. közönségének szives tudomására hozni, hogy **március 1-től atyám, Kossak József itteni műtermét átvettem** és azt a modern irányban és szellemben tovább vezetni fogom. Tapasztalataim, melyeket 5 éven keresztül a külföld legelső műtermeiben elsajátítottam (Páris, Berlin, München, Hamburg, Bécs) és bő tanulmányaim a fényképészet terén kezeskednek arról, hogy az itteni t. közönségnek kényes izlését kielégítsem.

Midőn magamat a n. é. közönség b. pártfogásába ajánlom kérem szükség esetén műintézetemet megtisztelni

Arad, 1911. március 1.

kiváló tisztelettel

Kossak Sándor,

Weitzer J. u. 3.